

DÝM

*Chaloupka málem na spadnutí
hrbí se skryta ve stromech,
štít padá, pod zdí kupky suti,
na prahu cizopasí mech.*

*I když jsou všechny okenice
zavřeny, vidíš jako z úst
za mrazu stoupat ze světnice
dým nad haluznu a dál růst.*

*Kouř modravý a mihotavý
opouští příkrčený dům,
to duše vysílá své zprávy
z brlohu božím nebesům*

Théophile Gautier

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 5 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 30. 6. 2011

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu Ing. Bočka a p. Sedláčka,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- schvaluje směnu pozemků v majetku městyse p. č. (PK) 3542/2 o výměře 2802 m² za pozemky p. č. 3540/1 o výměře 820 m², p. č. (PK) 3545/4 o výměře 710 m² a p. č. (PK) 3543/3 o výměře 540 m²,
- schvaluje prodej části pozemku p. č. 598/1 o výměře 243 m² za cenu 125 Kč/m²,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 8–14,
- schvaluje závěrečný účet městyse za rok 2010, souhlasí s celoročním hospodařením, a to bez výhrad,
- ukládá prověřit stav projektu „Zateplení a výměna oken v ZŠ“, termín ihned, zodpovídá: starosta

Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta, Petr Piňos, starosta

Usnesení č. 6 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 7. 2011

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů

Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu p. Kašpara a p. Doležala,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- bere na vědomí zápisy z rady městyse č. 13–17,
 - A. bere na vědomí
 - a. odůvodnění změny územního plánu obce zpracované pořizovatelem,
 - b. posouzení návrhu změny územního plánu obce krajským úřadem,
 - c. vyhodnocení společného jednání o návrhu změny územního plánu obce a návrhy na řešení v souladu s ustanovením § 50 zák.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“),
 - d. vyhodnocení řízení o návrhu změny územního plánu obce a návrhy na jejich řešení v souladu s ustanovením § 52 a § 53 stavebního zákona,

B. vydává:

Změnu č. 1 Územního plánu obce Budišov formou opatření obecné povahy v souladu s ustanovením § 54 odst. 2 stavebního zákona, za použití § 43 odst. 4 stavebního zákona a v souladu s ustanovením § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdější předpisů,

- schvaluje čerpání úvěru ve výši 1,5 mil. Kč na zajištění pohledávky a pověřuje starostu podpisem této smlouvy za podmínek uvedených v této smlouvě,
- schvaluje smlouvu o úhradě závazků a pověřuje starostu popisem této smlouvy,
- bere na vědomí návrh pro jednání o nájmu pozemků u chat české pošty a MěÚ Třebíč,
- schvaluje za člena finančního výboru p. Helenu Vybíralovou a za předsedu Ing. Janu Švaříčkovou,
- schvaluje záměr vykoupení části pozemků fotbalového hřiště v areálu u ZŠ,
- pověřuje radu městyse jednáním o vykoupení části pozemků fotbalového hřiště v areálu u ZŠ,
- schvaluje programové prohlášení zastupitelstva městyse Budišov pro období let 2010 až 2014.

Ing. Ladislav Dokulil, místostarosta, Petr Piňos, starosta

Dne 15. srpna 2011 byly na internetu spuštěny
nové stránky městyse Budišov.

Nová adresa stránek je
www.mestysbudisov.cz

Autorem software a webmasterem je firma
Galileo Corporation, s. r. o.

Autory podkladů a náplně by se mělo stát
co nejvíce občanů Budišova (příp. i okolí),
proto posílejte své připomínky, náměty a příspěvky na adresy
vanova@mestysbudisov.cz
obec@mestysbudisov.cz
nebo na telefon 568 875 891
nebo i osobně na úradě městyse, Budišov 360

ZPRÁVY

V Budišově se vzpomínalo...

V sobotu 18. června 2011 proběhla v Budišově vzpomínková akce k 70. výročí úmrtí zdejšího rodáka, podplukovníka Leonharda Smrčka, který byl příslušníkem 311. čs. bombardovací perutě RAF v Anglii.

Ze dne 22. na 23. 6. 1941 se uskutečnil bojový let nad územím Německa. Při zpáteční cestě byl letoun sestřelen nad Holandskem. Posádku letadla tvořili piloti Vilém Bufka a Alois Rozum, navigátor Vilém Konštický, radiotelegrafista Leonhard Smrček a střelci Jan Hejna a Karel Valach. Z posádky se zachránil jako jediný velitel – Vilém Bufka.

Pod záštitou městyse Budišova proběhla pietní vzpomínková akce u památníku padlých v první i druhé světové válce. Poslanec Poslanecké sněmovny Karel Černý s představiteli kraje a městyse připomněli obyvatelům Budišova hrdinský odkaz a památku jejich rodáka.

Za spolubojovníky promluvil plukovník Emil Boček, příslušník 310. čs. stíhací perutě RAF v Anglii. Pietního shromáždění se účastnil i mistr republiky a držitel světového rekordu v bezmotorovém létání Vladislav Zejda, zástupce velitele letecké posádky v Náměšti nad Oslavou podplukovník Milan Simr a rodinní příslušníci.

Na závěr proběhla beseda s výše uvedenými hosty v zasedací místnosti městyse Budišov.

Z. Smrček

Chovatelé se o budišovské pouti měli čím pochlubit

Místní soutěžní výstava drobného zvířectva o putovní pohár Městyse Budišov se konala v odbornosti králíci, holubi a drůbež s ukázkovou expozicí koz, ovcí a exotického zvířectva. Králíků bylo vystaveno 174 kusů 23 plemen a barevných rázů. Posuzovateli byli Miroslav Caha st. a Ing. Miroslav Caha ml. Vítěznou kolekci králíků vystavil Jaroslav Mynář z Kralic a putovní pohár získal již podruhé. Druhé místo obsadil chovatel Miroslav Hanzl z Třebíče, třetí místo Bohumil Pospíchal z Horního Újezda. Čestné ceny získali Josef Pochop, Jaroslav Šebek, František Bednář a Ivan Geisselreiter. Holubů bylo vystaveno 80 kusů 16 plemen a barevných rázů. Holuby posuzoval posuzovatel Petr Slančík. Vítěznou kolekci vystavil a putovní pohár získal již po páté Josef Dobrovolný z Třebíče. Druhé místo obsadil Miroslav Novotný ze Smrku, třetí místo Karel Štěpánek

st. z Jackova. Čestnou cenu získal Karel Štěpánek ml. Drůbeže bylo vystaveno 100 kusů 21 plemen a barevných rázů. Drůbež posuzovala Ing. Iveta Prombergerová PhD. Vítěznou kolekci vystavil Bohumil Durda z Horního Újezdu, druhé a třetí místo obsadil Alois Sedlák z Budišova. Čestné ceny získali Ing. Zdeněk Sladký a Bohumil Durda. Vítězným zvířetem celé výstavy se stal angorský králik (oceněn 95,5 body) chovatele Ing. Jaromíra Dobrovolného z Rudíkova.

I přes sobotní nepřízeň počasí navštívilo výstavu za dva dny přes 300 dospělých návštěvníků, děti mají vždy vstup zdarma. Mnoho zvířátek si návštěvníci zakoupili a odnášeli domů k doplnění svých vlastních chovů a k potěšení dětí.

Josef Dobrovolný

Nostalgické houkání

V rámci oslav 140. výročí zprovoznění trati Okříšky – Moravské Budějovice – Znojmo – Retz zavedly České dráhy a Společnost telčské místní dráhy zvláštní parní vlaky, z nichž jeden 21. srpna zavítal i do Budišova.

Vlak, mezi jehož vagony byl i bufetový vůz, táhla parní lokomotiva 433.001 DHV Lužná DKV Brno. Vyjel z Okříšek a přes Studenec pokračoval do Náměště nad Oslavou. Zde se po krátké zastávce otočil a vracel se zpět s tím rozdílem, že ve Studenci odbočil přes Budišov do Velkého Meziříčí. Budišova si parní vlak „užil“. Přes hodinu si mohli všichni zájemci, kteří si přišli prohlédnout především parní lokomotivu, u nádraží vybírat z nabízených pohlednic parních lokomotiv, historické literatury, obálek a korespondenčních lístků s krásnými známkami a příležitostným razítkem již zmíněných oslav. Delší zastávky využili i místní hasiči, kteří se snažili „hasit“ nenasytnou žízeň parní lokomotivy.

Několikerým dlouhým zahoukáním se parní vlak s Budišovem rozloučil a pokračoval do cílové stanice v Okříškách. Diváci mu mávali s přáním na brzkou shledanou tak dlouho, až zmizel za obzorem.

Aleje 2011

Kdo projížděl ke konci srpna kolem sportovního a rekreačního střediska DTJ Nové Město na Moravě u Kundelova, nemohl si nepovšimnout většího množství mladých lidí, jimž se na tenisovém kurtě míhaly vzduchem kužely a míčky. Ti blíže obeznámeni věděli, že zde probíhá 10. ročník Dílny Aleje 2011 – setkání žonglérů a kejkliřů.

Jejich šikovností se mohli potěšit ti, kdo se 25. srpna v podvečer vydali k rekreačnímu středisku na Show Aleje 2011, v jejímž rámci se jednotliví účastníci Dílny prezentovali.

Hlavním lektorem byl Sergej Ivanov, a jak bylo patrné z jednotlivých vystoupení, letošní Dílna se soustředila především na žonglování. Nebylo to jenom žonglování s kužely a míčky, ale také jízda na jednokole, žonglování na pružných chůdách („sedmimílové boty“) a v samotném závěru světelná show, co poutalo pozornost diváků. Ze všech vystoupení vyzářovala hravost a radost ze hry.

Bylo milé, že účastníci Dílny Aleje 2011 ani letos nezapomněli na Budišováky, kteří na jejich pozvání v hojném počtu přišli a v samotném závěru dlouhým potleskem ocenili vystoupení všech kumštýřů.

Na Vysočině přibýlo dalších třináct certifikovaných přírodních zahrad, dalších třináct ježečků

V malebné vesničce Chrástov na Pelhřimovsku proběhlo ve čtvrtek 8. 9. 2011 slavnostní předávání plaket s obrázkem ježka třinácti majitelům zahrad z celé Vysočiny. Tímto aktem byly jejich zahrady povýšeny na přírodní zahrady, tedy zahrady, o které je pečováno v souladu s přírodou. V Kraji Vysočina je nyní celkem dvacet šest takovýchto zahrad.

Myšlenka či hnutí přírodních zahrad má své kořeny v Dolním Rakousku, kde má již více jak desetiletou tradici. Na Vysočinu přišlo díky podpoře z Evropské unie v rámci podpory česko-rakouské územní spolupráce. Z Dolního Rakouska byla převzata i kritéria pro přírodní zahrady.

Co je to vlastně přírodní zahrada?

Je to víc než místo mezi domem a ulicí či pozemkem souseda, znamená víc než jen zahrada užitková nebo okrasná.

Je místem odpočinku, prostorem pro dětské hry a zároveň může být i dalším obývacím pokojem. Můžeme zde přírodu vnímat všemi smysly současně.

Je vyjádřením našich názorů, životních postojů, potřeb i přání. S touhou po pobytu v přírodě roste i poznání, jak nezbytně potřebujeme přírodu pro své tělesné i duševní zdraví.

Pro získání ocenění Přírodní zahrada musí každý majitel splnit tři základní kritéria - žádná rychle rozpustná umělá hnojiva, žádné pesticidy či jiné chemické postřiky a žádná rašelina. Vše lze samozřejmě nahradit přírodní a přirozenou formou.

Kromě toho by zahrada měla obsahovat minimálně pět přírodních prvků, jako například:

živý plot z planých keřů, přirozenou louku nebo prvky louky, ponechání divokých porostů, divoký koutek, mimořádné stanoviště (vlhké nebo suché), listnaté stromy, květiny a kvetoucí trvalky, kompost, „domečky“ pro zvířecí pomocníky, využití dešťové vody, užívání k přírodě šetrných materiálů a postupů, mulčování, zeleninové záhony a byliny, ovocnou zahradu a bobulové keře, smíšenou kulturu (střídání plodin, zelené hnojení).

Přírodní zahradu se snažíme s manželem vytvořit už téměř dvacet let, i když musím přiznat, že tento pojem znám jen pár roků. Ale kdo má rád přírodu a rád tráví volný čas na zahrádce, k myšlence přírodní zahrady dojde tak nějak sám, vlastní cestou. Třebaže naše zahrada jsou vlastně jen čtyři pruhy kolem domu, podařilo se nám komisi zaujmout a v Chrástově se stát jedněmi ze třinácti, kteří získali plaketu - jezečka. Hrdě jsme si ho pověsili na dřevěnou vstupní branku před domem.

Moc dobře víme, že by se v Budišově našlo už teď několik zahrad, které by mohly být prohlášeny za přírodní a snad i majitelé těchto úžasných míst by stáli o jezečka. Proto využíváme této krásné příležitosti v podobě Budišovského zpravodaje, abychom povzbudili zájem budoucích majitelů přírodních zahrad. Pokud budete chtít získat více informací, rádi otevřeme naši zahradu nejen přátelům a rodině, ale všem, kdo mají o tento druh zahrady zájem a chtějí sdílet zkušenosti, které jsme nabyli při jejím budování.

Další informace můžete získat na internetové adrese www.prirodnizahrada.eu a www.chaloupky.cz, Chaloupky, o. p. s. nabízejí poradenství zdarma.

Ing. Jana Janová

Minulost opět ožila

V malé obci Lhotka u Tasova bylo v sobotu 10. září nezvykle živo. Došlo zde k setkání rodin, jež se před 60 léty staly obětí perzekuce. Navzdory smutným vzpomínkám z minulých let se jednalo o setkání radostné.

Vzpomínková mše, P. Pavel Kryl, Mons. Jan Peňáz a P. Jan Klíma

Vyvrcholením pietního aktu byla u kaple sv. Cyrila a Metoděje vzpomínková mše svatá sloužená za všechny násilně vystěhované „kulacké“ rodiny. Hlavním celebrantem byl bývalý velkomeziříčský děkan Mons. Jan Peňáz.

Ten na začátku mše zdůraznil, že je sloužena nejen za všechny ty, kterých se násilné vyhnání z domovů přímo dotklo, ale zároveň i za ty, kteří byli vykonavateli tohoto zla. V té chvíli to možná u některých postižených, kteří tímto peklem museli projít, vyvolalo zneklidnění, zvláště proto, že oni „vykonavatelé“ mnohdy žádný pocit viny nemají a neměli. Omlouvat se nemají za co, a tím pádem nestojí ani o žádné odpuštění. Oporou křesťanům je vědomí, že všichni jednou staneme před tváří Nejvyššího, který je milosrdný, milostivý a nanejvýš spravedlivý.

Děti z vystěhovaných hroznatínských rodin

Při závěrečném požehnání žulového kamene s pamětní deskou se jmény všech vystěhovaných rodin ze Lhotky (šest rodin z patnácti zde žijících) se nad hlavami všech jakoby vznášela závěrečná slova z homilie P. Pavla Kryla – modleme se za to, aby k podobnému bezpráví již nikdy nedošlo.

Svatba na budišovském zámku po padesáti letech

Manželé Mezuliánikovi 10. 9. 2011

Na hřbitov

se bude dnes chodit lépe. Městys Budišov zařídil položení dlažby u brány hřbitova. Obrázky jsou z 2. a 18. září 2011.

Z HISTORIE

Okresní úřad Třebíč, i. č. 65F, živnostenský rejstřík, Budíkovice-Mihoukovice

Odd. B, fol. 83–89

Č. poř.	Jméno / narozen	Živnost / č. p.	Od	Do
1.	Julie Sedláková, 1901 Tasov	Dámské krejčovství, Budišov 179	1. 4. 1930	4. 10. 1930
2.	Alois Pochop, 1900 Budišov	Řeznictví a uzenářství, Budišov 6	8. 5. 1930	7. 12. 1933, od 1. 10 1931 přerušeno
3.	Jan Vápeníček, 1891 Rozetín	Krejčovství, Budišov 174	31. 7. 1930	29. 1. 1949, zapojen do Krejčovského výrobního družstva
4.	Růžena Šlesingrová, 1896 Senorady	Oděvnictví, Budišov 154	18. 7. 1931	10. 1. 1933
5.	Josef Škorpík, 1883 Valdívov	Mlynářství, Budišov 46	29. 9. 1931	17. 6. 1940
6.	Fa Baťa, a. s.	Správkárna Obuvi, Budišov 181, náměstek Metoděj Ondřejka, od 1948 Petr Bechyně	23. 8. 1932	Převzala Obuna, n. p. v r. 1951
7.	Antonín Michálek, 1901 Budišov	Pekařství, Budišov 41	10. 2. 1933	11. 7. 1950
8.	Josef Černý, 1899 Budišov	Strojní zámečnictví, Budišov 107	27. 2. 1934	Začleněn do SZSS Třebíč od 1. 2. 1951
9.	Jaroslav Řihák, 1894 Dol. Heřmanice	Hodinářství, Budišov 190	26. 2. 1934	10. 6. 1953
10.	František Hruza, 1906 Stařeč	Stolařství, Budišov 115	5. 6. 1934	26. 10. 1934
11.	Stanislav Novotný, 1908 Radošov	Kolářství, Budišov 47	7. 6. 1935	24. 2. 1937, přesídlil do Přibyslavic
12.	Bohumil David, 1908 Budišov	Stolařství, Budišov 151	10. 1. 1936	Od r. 1952 neprovozuje
13.	Anežka Svitáčková, provd. Zedníčková, 1915 Rohy	Oděvnictví obmezené na ženské a dětské šatstvo, Budišov 144, od r. 1942 215	18. 9. 1936	10. 11. 1945, přerušeno 9. 5. 1945

Č. poř.	Jméno / narozen	Živnost / č. p.	Od	Do
14.	Jaroslav Souček	Živnost velkořeznická, pobočný podnik závodu v Praze, Budišov 6	22. 9. 1936	1947, zaniklo dle vl. nař. č. 121/1943 Sb.
15.	Marie Braunová, 1814 Dukovan	Obchod s vepřovým dobyt看em, Budišov 183	Přeneseno, viz A č. 22	
16.	Ignác Kostelecký, 1911 Nárameč	Řeznictví a uzenářství, Budišov 57	9. 12. 1937	1. 7. 1948, zaniklo dle vl. nař. č. 121/1943 Sb.
17.	Karel Odehnal, 1911 Lažany	Kamenosochařství, Budišov 115	20. 6. 1938	28. 11. 1947, přesídlil do Náramče
18.	Bohumil Škoda, 1910 Budišov	Řeznictví a uzenářství, Budišov 91	20. 6. 1938	2. 4. 1950 převzala Masna, n. p.
19.	Moravský svaz pro obchod dobyt看em a masem, s. r. o., Brno	Pobočný závod, Budišov 6, náměstek Jaroslav Souček, od 1940 Fr. Pešek	16. 9. 1938	20. 9. 1943
20.	Karel Odehnal, 1911 Lažany	Lámání kamene a jeho hrubé opracování, Budišov 142	14. 10. 1938	4. 12. 1939
21.	Hedvika Lysá, 1914 Budišov	Krejčovství obmezené na ženské a dětské šatstvo, Budišov 58	26. 3. 1939	16. 1. 1941
22.	František Zalaba, 1907 v Třebíči-Podklášteří	Holičství a kadeřnictví, Budišov 81	27. 3. 1939	neuveдено
23.	František Kafuněk, 1902 Mohelno	Stolařství, Budišov 42	10. 6. 1939	neuveдено
24.	Ladislav Chmelíček, 1920 v Náměšti n.Osl.	Strojní zámečnictví, Budišov 115	13. 6. 1940	30. 4. 1945
25.	Josef Krejčí, 1908 Studnice	Stolařství, Budišov 207	28. 2. 1941	neuveдено
26.	Karel Zedníček, 1914 Budišov	Kolářství, Budišov 33 (od 1. 6. 1946 č. 215)	15. 8. 1941	1. 10. 1950
27.	Anežka Samková, provd. Syrová, 1919 Nárameč	Krejčovství obmezené na ženské a dětské šatstvo, Budišov 39	6. 1. 1942	31. 1. 1953

Č. poř.	Jméno / narozen	Živnost / č. p.	Od	Do
28.	Josef Chmelíček, 1908 Naloučany	Obuvnictví, Budišov 114 (od r. 1947 v č. 154)	16. 7. 1942	1. 11.- 1949
29.	Emil Chmelíček, 1915 Naloučany	Strojní zámečnictví, Budišov 115	30. 4. 1945	15. 11. 1952
30.	Josef Večeřa, 1909 Budišov	Stolařství, Budišov 125	15. 10. 1945	neuvedeno
31.	Jaroslav Souček, 1920 Budišov	Řeznictví a uzenářství, Budišov 6	26. 3. 1946	1. 5. 1950
32.	František Smrček, 1885, Kamenné	Krejčovství, Budišov 105	15. 1. 1947	29. 3. 1949
33.	Jindřich Novotný, 1920 Oslavice	Živnost mechanická, Budišov 172	4. 3. 1947	+ 3. 6. 1948
34.	Vlasta Davidová, provd. Kozlíčková, 1925 Budišov	Dámská krejčová	13. 4. 1947	1. 4. 1951
Č. poř.	Jméno / narozen	Živnost / č. p.	Od	Do
35.	Jan Vápeníček, 1919 Brno-Tuřany	Krejčovství, Budišov 174	31. 1. 1949	neuvedeno
36.	František Svitáček, 1923 Budišov	Pekařství, Budišov 144	22. 9. 1949	7. 7. 1950

Vybral RNDr. František Gregor

Lidé s velkým srdcem

Vždy žili a stále žijí mezi námi ty zdánlivě nenápadné a přece bohaté životy. V každé době, ať válečné, nebo klidné, tito lidé dělali, kromě svého povolání, něco navíc pro svoje okolí. Jsou to vzory pro ostatní.

Myslím si, že budišovští pamětníci se mnou budou souhlasit, že sem patří i pan Hubert Pospíšil. Narodil se v říjnu roku 1908 do početné rodiny. Měl bratry Emila a Jaromíra (oba byli také amatérskými muzikanty), dále sestru Růženu a bratra Aloise. Všichni tři bratři Pospíšilové prvně jmenovaní prožili celý život v Budišově.

Hubert, jak ho většinou lidé, i my mladší, oslovovali, byl skutečně renesanční člověk. Byl odborníkem téměř na všechno, měl asi jako první v Budišově traktor, hrál na několik hudebních nástrojů, byl „sokol“ – rodina vzpomíná, jak ještě v jeho šedesáti letech udělal stojku na židli. Byl aktivním občanem na poli technickém, sportovním i hudebním.

Hubert měl zlaté moravské ruce a uměl snad všechno opravit, nabrousit, uříznout, ohnout, naklepat (kosu), udělat šraňk (na pile), svařit železo, vyrobít (žebřík i skleník), spravit auto i zemědělský stroj, odvézt svým traktorem z pole úrodu. „Skoč s tím k Hubertovi,“ řekla mi moje babička, když se něco pokazilo nebo utopilo. Nejen to, on

byl ochoten to udělat téměř kdykoliv, a jak si ho pamatuji, s velkou radostí. Snad že to umí, ale hlavně že může lidem pomoci!

Hubert se, stejně jako asi většina budišovských hudebníků, učil u Hráčků hned v sousedství, naproti Sokolovně. Uměl hrát na housle, klarinet i saxofon. V mládí hrál ve vojenské kapele, potom v kapele v „Medřiči“ (Velkém Meziříčí) a pak v Sonetu a Švitorce. Na kolika zábavách, sletech Sokola, svatbách, srazech spolužáků i pohřbech hrál, je nespočítatelné.

Hubert Pospíšil, sedící druhý zleva

Celý život pracoval, když už nemohl, vždy poradil nebo půjčil nástroje. Rozdával radost svou hudbou i svou prací. Měl velké srdce, měl rád lidi, práci, hudbu i Budišov. Miloval svoji rodinu a mnozí na něho dodnes vzpomínají, byť je to již 22 let, co v 81 letech zemřel. A věřím, že určitě s pokorou a uspokojen se svým naplněným lidským osudem. Žil svojí dobrotou, spolehlivým lidstvím i láskou k lidem – tou větší, co Pánbůh s ní spokojen! Laskavým úsměvem, tak, jak je zachycen na fotografii, poctil většinu svých spoluobčanů... Kéž by takových lidí bylo víc!

Ing. Rostislav Tesař

Z budišovské školy X

Třída I, 1941–42, ročník 1931

Sedící, spodní řada zleva:

Zdeněk Číhal, Marie Machátová, Zdeňka Nováčková, Marie Vítová, Květa Nováčková,
Vlasta Bednářová, Marie Pochopová, Mirka Tillmanová, Heda Prokopová,
Marta Nováčková a Jiří Kavalec

Druhá řada, učitelé, zleva:

Miroslav Liška, Marie Čechová, Josef Pochop, Marie Tvarůžková a P. Karel Handlír

Třetí řada, zleva:

Antonín Nováček – učitel, Božena Nováčková, Marie Horáková, Jana Rousová,
Marie Rybníčková, Edita Dufková, Marie Večeřová, Věra Guthová, Marie Ošmerová,
Josef Zelinka – učitel a Antonie Kašparová

Horní řada, zleva:

František Kopuleť, František Hanzl, Miroslav Gitta, Zdeněk Bednář, František Nováček,
Eduard Kratochvíl, Oldřich Svoboda, ? Tesař, František Dvořák a Karel Palas

*Fotografoval Ondřej Knoll
Na spolužáky vzpomínala Marie Vrbová, roz. Pochopová*

Setkání abiturientů

Sedící učitelé, zleva: Miroslav Liška, Josef Zelinka, Marie Kazdová (za svob. Hrušková), František Smrček a Antonín Nováček

Stojící zleva: Miroslav Ošmera, František Kopuleť, František Jurek, Marie Rybníčková (Viktorinová), Jiří Kavalec, Marie Horáková (?), Věra Vrbová (Guthová), Jaroslava Bednářová (Klusáčková), Věra Mrňová (Karpjaková), Božena Nováčková (Míčková), Zdeněk Číhal, Božena Kundelová (Nováčková), Zdenka Komínková (Ošmerová), Edita Dufková (Nováčková), Marie Pochopová (Vrbová), František Nováček, Marie Vítová (Kalinová), Zdeněk Bednář, Marta Nováčková, Karel Palas, František Hanzl, Eduard Kratochvíl, Stanislav Brabenec, Jaroslav Cyprian a František Dvořák

Jména spolužáku určila Marie Vrbová, roz. Pochopová

Fotografie ze setkání spolužáků ročníku 1944

(kabiny u hřiště 30. června 1984)

Sedící učitelé zleva: Milan Boček, Marie Bočková, Miloslava Pospíšilová
a Jaromír Pospíšil

Stojící, první řada od spodu, zleva: Květa Cahová (provd. Neumannová) – Trnava, Pavla Večeřová (Padalíková) – Budišov, Jana Šulcová (Marténková) – Budišov, Alena Škodová (Kubičková) – Budišov, Marta Michková (Saláková) – Nárameč, Jaroslava Palasová (Dobrovolná) – Budišov, Františka Švihálková (Matoušková) – Budišov, Libuše Machátová (Němcová) – Nárameč, Jarmila Vrbová (Švecová) – Hodov, Jaroslava Pospíšilová (Pětová) – Budišov, Zdeňka Suchánková (Šulová) – Hodov, Jaroslava Vítová (Bednářová) – Hodov, Marie Rohovská (Hadrabová) – Pyšel, Ivana Saláková (Jurdová) – Trnava, Ludmila Matoušková (Chytková) – Pyšel, Marie Šmídová (Veškrnová) – Nárameč, Marie Kudrnová (Mrňová) – Nárameč, Marie Vrbová (Suchá) – Kamenná, Helena Kotačková (Machátová) – Hodov, Marta Blažková (Koblihová) – Pozďatín a Alena Chybová (Pešťálová) – Hodov
Stojící, třetí řada od spodu, zleva: Marie Krejčová (Báňová) – Studnice, Věra Večeřová (Špačková) – Studnice, Jana Jarošová (Strašáková) – Studnice, Jana Kratochvílová (Hortová) – Rohy, Jaroslava Požárová (Svobodová) – Rohy, Magda Mejzlíková (Hnízdilová) – Hodov, Miluše Pejchalová (Ošmerová) – Pyšel, Anežka Večeřová (Večeřová) – Hodov a Anežka Mejzlíková (Malcová)

Stojící, horní řada, zleva: Jiří Svoboda – Rohy, Zdeněk Dvořák – Budišov, Karel Mrňa – Kamenná, František Krejčí – Studnice, Jiří Diviš – Trnava, Bohumil Šabacký – Trnava, František Rohovský – Hodov, Miroslav Kratochvíl – Budišov, Josef Rohovský – Hodov, Ludvík Ošmera – Pozďatín, Jaroslav Dufek – Budišov, František Mejzlík – Nárameč, František Vrba – Pyšel, Leoš Kundela – Kamenná, Jiří Sedlák – Rohy, Jindřich Hort – Pozďatín, Josef Svoboda – Hodov, Jaroslav Pavlíček – Budišov, Jiřina Škodová (Borůvková) – Budišov, František Nováček – Budišov, Marie Komínková (Maštálířová) – Nárameč a František Coufal – Pyšel

Spolužáky vyhledala Marie Bednářová, roz. Vítová

Tito spolužáci ukončili školní docházku v Budišově v červnu r. 1944

V roce 1990 je vyfotografoval Ladislav Vrba

V zadní řadě zleva stojí: Zdeněk Tekal, Karel Voneš, Zdeněk Věžník, Jiří Vrba, Josef Musil, Karel Krška, Zdeněk Švihálek, Miroslav Škarek, Jiřina Krátká, Drahoslava Nováčková, Jiřina Klusáčková, František Pospíšil, František Pavlas, František Šoukal, Miroslav Ošmera, František Dvořák, Josef Bednář a František Mrňa

Vpředu jsou to od leva: Věra Votoupalová, Marie Ujčíková, Marie Večeřová, Hedvika Müllerová, Jaroslav Vrba, Jarmila Krčálová – učitelka, Růžena Janoušková, Marie Kašparová, Marie Pavlíčková, Jiřina Nováčková, Marie Robotková a Milada Mikulášková

Na identifikaci spolužáků spolupracovali: M. Svobodová, M. Nováčková, J. Vrba, Vl. Štoksa, Jar. Vrba, J. Klíma, F. Pospíšil a F. Pavlas

„Amen, amen, říkám vám: Kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale vstupuje jinudy, ten je zloděj a lupič, ale kdo vchází dveřmi, je pastýř ovcí. Tomu vrátí otvírá a ovce slyší jeho hlas; on pak své ovce volá jménem a vyvádí je. A když své ovce vypustí, jde před nimi a ovce jdou za ním, neboť znají jeho hlas. Cizího však nikdy následovat nebudou, ale utečou od něho, neboť neznají hlas cizích.“

Jan 10, 1–5

Dne 4. července 2011 zemřel v městečku Pöcking v Bavorsku v požehnaném věku 98 let Otto von Habsburg, syn blahoslaveného císaře Karla. Narodil se roku 1912 jako korunní princ rakouský, uherský, český, chorvatský etc. Vzhledem k tomu, že česká média více zajímají jiná témata, pokud vůbec tuto událost zaznamenala, nebyla jí většinou schopna zařadit do patričních souvislostí. Rád bych tedy využil

prostoru Budišovského zpravodaje a na alespoň jednu z těchto pozapomenutých souvislostí upozornil. Je jí

Otázka nástupnictví českého trůnu

Počínaje osvícenstvím začala postupně v naší civilizaci převládat takzvaná teorie přirozeného práva či teorie společenské smlouvy – právem je to, na čem se svobodní, sobě rovní lidé shodnou a co si přejí mít prostřednictvím zákonů kodifikováno. Už francouzská revoluce (1789) a po ní například – a zejména – totality 20. století nám ale ukázaly, že pro svobodné a sobě rovné lidi není obtížné shodnout se na vládě odpudivého bezpráví a dokonce ji vydávat za právo či pokrok.

Máme-li se tedy zabývat nástupnickým právem na český trůn, potřebujeme se vrátit k chápání práva staršímu a hlubšímu, než je myšlení osvícenské: ve středověkém pojetí je právo něčím objektivním, něčím, co nemůže být změněno, zrušeno či pokřiveno, ale pouze nalézáno, potvrzováno, přesněji definováno či rozšiřováno. Strážcem a ztělesněním takového práva byla vždy osoba panovníka.

Nešťastný anglický král Karel I. (odsouzen k smrti parlamentem r. 1649) do poslední chvíle trval na tom, že to on, nikoliv parlament, představuje v zemi legitimitu: *„Na rozdíl od mých údajných soudců tu za práva a svobody anglického lidu ručím já... Dolní sněmovna nikdy nebyla soudem, o tom bych přece musel něco vědět.“* Na popravišti si pak údajně povzdechl: *„Kdybych dal přednost despotickému způsobu a změnil všechny zákony podle síly meče, nemusel bych se tu objevit.“* Rovněž tak nešťastný francouzský král Ludvík XVI. (popraven gilotinou z rozhodnutí Konventu r. 1793) upřímně toužil

změnit a reformovat svou zemi – proto také svolal r. 1789 generální stavy. Na rozdíl od bezskrupulózních revolucionářů, které tím pustil k moci, ale nemohl a nechtěl jít cestou svévolného rušení práv, svobod a výsad (tedy toho, co osvícenští radikálové jakožto „privilegia“ zuřivě nenáviděli), jimž se dříve jeho poddaní (v různé míře, pravda) těšili. Stálo to jej i jeho rodinu život.

Poslední vládnoucí český král, Karel III. (jako rakouský císař ovšem znám pod jménem Karel I.), zemřel ve vyhnanství na ostrově Madeira r. 1922. Byl legitimní hlavou habsburského rodu. Tento rod, navzdory dehonestaci republikánskou propagandou, nebyl u nás cizí. Jednalo se o nejbližší možné příbuzné a potomky všech čtyř královských rodů, které kdy, počínaje knížetem Přemyslem, Čechám vládly.

Jak tedy bylo nástupnické právo (nezměnitelné a nepopíratelné, protože právo) definováno a naplňováno u ás?

Vláda v naší zemi od nepaměti příslušela rodu Přemyslovců. Ten začíná myticky Přemyslem a Libuší, historicky až Bořivojem a Ludmilou (†921). V nejstarších dobách můžeme ještě zachytit ozvěny archaického řádu: dědičkou země je v pravěkém, matrilineárním chápání vlastně Libuše, faktickým vládcem pak její manžel Přemysl. (Na Velké Moravě lze snad hovořit o avunkulátu, tedy nástupnictví v linii strýc – synovec.)

Prvním skutečným právním dokumentem, upravujícím otázku nástupnictví, je Břetislavův tzv. **stařešinský řád z roku 1055**. Ten stanoví, že vládu v zemi má vždy držet nejstarší žijící potomek mytického Přemysla. V tomto uspořádání tedy měl (alespoň teoreticky) ještě přednost například bratr zesnulého knížete před jeho synem (pokud byl starší než on). Fakticky se ale již během 12. století, ještě v době knížecí, začala postupně prosazovat zásada primogenitury – na trůn má přednostní nárok vždy prvorozený syn.

Protože nepřetržitá řada dědičných králů začíná Přemyslem Otakarem I., o němž se školáci dodnes učí, že roku **1212** získal **Zlatou bulu sicilskou**, mohlo by se zdát, že právě tento dokument nástupnictví nějak upravuje. Není tomu tak, ve skutečnosti pouze stvrzuje královský titul pro současného vládce Čech i pro všechny vládce budoucí a upravuje jejich (protokolární) povinnosti vůči Říši.

Primogenituru pak jednoznačně potvrzují teprve **Ordonance Jana Lucemburského (1341)** a **Majestát Karlův (1348)**. Ten rovněž počítá s tím, že Moravě vládne vedlejší větev rodu Lucemburského – potomci Karlova mladšího bratra Jana Jindřicha. V případě vymření obou větví rodu pak mají nového panovníka volit společně sněmy všech jednotlivých zemí Koruny české.

S možností přenesení dědičného práva na trůn prostřednictvím ženské linie počítá **Vladislavův majestát z roku 1510**. Fakticky se tak stalo předtím již dvakrát: sestra posledního přemyslovského krále, Eliška, byla manželkou prvního Lucemburka, Jana. Stejně tak vnučka posledního Lucemburka, Alžběta, byla matkou prvního ze dvou českých Jagellonců, už zmíněného Vladislava.

Zatímco vedlejší země Koruny české toto právní řešení uznaly, Čechy samotné trvaly na možnosti volby. Výsledek byl ale v obou případech stejný: od roku 1526 dědí království po Jagelloncích Habsburkové, konkrétně Ferdinand Habsburský jako manžel Jagellovny Anny.

Obnovené zřízení zemské z roku 1627 vlastně zásadu dědičnosti českého trůnu pouze opakuje, s tím, že podle převažujícího evropského modelu vychází ze zásady, že korunovace je pouhým stvrzením, zatímco panovníkem se stává král de iure i de facto okamžikem smrti (či rezignace) krále předešlého.

Poslední úpravou nástupnického práva je **Pragmatická sankce Karla VI. z roku 1713**, umožňující nástupnictví, v případě neexistence přímých mužských dědiců, i ženám – což využila již Karlova dcera, Marie Terezie. Postupným přijetím tohoto dokumentu ve všech zemích, v nich Habsburkové vládli, pak došlo ke sjednocení nástupnického práva pro celou jejich říši.

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že naše dějiny, ač byly v různých dobách různými ideology lámány na kusy, tvoří ve skutečnosti jeden celek. I v okamžicích krizí a střídání dynastií byla vždy zachována zásada, že na místo zvěčněného panovníka nastupuje jeho nejbližší možný příbuzný.

Jestliže symbolika korunovačních symbolů vyjadřuje, že skutečným a věčným vládcem naší země je její nebeský ochránce, vnuk svaté Ludmily, kníže svatý Václav (kterého velice ctil a českou královskou korunu s jeho jménem navěky spojil náš nejuznávanější panovník, Otec vlasti Karel), je rovněž symbolické, že posledním faktickým králem (a také prozatím posledním vládcem naší země, který, přísně legitimisticky vzato, ve smyslu úvodního citátu vcházel do ovčince dveřmi) je jiný svatý (zatím pouze blahoslavený), pokrevní pra... pra... pravnuk zmíněné svaté Ludmily, císař Karel Habsburský. Spolu s jeho osobou byla z našich zemí lehkomyšlně a nespravedlivě vyhnána i tisíciletá kontinuita a úctyhodná tradice.

Dědiční čeští králové - přehled

Přemyslovci	Lucemburkové	Jagellonci	Habsburkové
Přemysl Otakar I. (†1230)			
Václav I. (syn, †1253)			
Přemysl Otakar II. (syn, †1278)			
Václav II. (syn, †1305)			
Václav III. (syn, †1306, bez mužských potomků, sestra Eliška – viz Lucemburkové)			
→	Jan (manžel Elišky Přemyslovny, †1346)		
	Karel I. (jako římský císař IV., syn, †1378)		
	Václav IV. (syn, †1419)		
	Zikmund (bratr, †1436, bez mužských potomků, dcera Alžběta – viz Habsburkové)		
	→	→	Albrecht (manžel Alžběty Lucemburské, †1437)
			Ladislav (syn, †1457, bez mužských potomků, sestra Alžběta – viz Jagellonci)
		Vladislav (syn Alžběty, vnučky Zikmunda Lucemburského, provdané za Kazimíra Jagellonského, †1516)	←
		Ludvík (syn, †1526, bez mužských potomků, sestra Anna – viz Habsburkové)	
		→	Ferdinand I. (manžel Anny Jagellonské, †1564)
			Maxmilián (syn, †1576)
			Rudolf II. (syn,

			†1612)
			Matyáš (bratr, †1619)
			Ferdinand II. (bratranec, †1637)
			Ferdinand III. (syn, †1657)
			Ferdinand IV. (syn, †1654 – králem pouze nominálně, zemřel o tři roky dříve než jeho otec)
			Leopold I. (syn, †1705)
			Josef I. (syn, †1711)
			Karel II. (jako římský císař VI., bratr, †1740, bez mužských potomků, dcera Marie Terezie)
			Marie Terezie (dcera, †1780, manželka Františka I. Štěpána Lotrinského → dynastie Habsbursko- lotrinská)
			Josef II. (syn, †1790)
			Leopold II. (bratr, †1792)
			František I. (syn, †1835)
			Ferdinand V. (syn, †1875)
			František Josef I. (synovec, †1916)
			Karel III. (jako rakouský císař I., prasynovec, †1922)

Poznámky:

Údaj o příbuzenství vyjadřuje poměr jmenovaného k předchozímu panovníkovi.

V přehledu jsou vynecháni králové Jindřich Korutanský (†1335) a Rudolf I. Habsburský (†1307), kteří se vůči konkurenčnímu nároku Jana Lucemburského trvaleji neprosadili, dále zemský správce a nedynastický král Jiří z Poděbrad (†1471), rovněž tak vzdorokrálové Matyáš Korvín (†1490), Fridrich Falcký (†1632) a Karel VII. Albrecht Bavorský (†1745).

Legitimním pretendentem českého trůnu je od 4. července roku 2011 Karel Tomáš Robert Maria František Jiří Bahnam Habsbursko-Lotrinský, narozen r. 1961, vnuk posledního vládnoucího českého krále.

Jiří Horák

Naše rodačka – Růžena Vacková 1901–1982

„Žádný křesťan nemůže být omluven, zůstane-li v přítomnosti protináboženského pronásledování se založenýma rukama, skloněnou hlavou a chvějícími se koleny.“

Pius XII.

Růžena Vacková hlavu nesklonila, bojovala. Profesorka archeologie a dějin umění na Univerzitě Karlově, historička, divadelní kritička a významná katolická aktivistka.

Narodila se ve Velkém Meziříčí před sto lety 23. 4. 1901 v domě číslo 17 (vedle fary). Její otec MUDr. Bohumil Vacek, c. k. okresní lékař ve Velkém Meziříčí, spoluzakladatel Čs. Červeného kříže, syn Josefa Vacka – soukromníka v Hostouni – okr. Horšův Týn, Čechy a Johanny Claudius.

Matka Růženy Vackové – rovněž Růžena – dcera Zikmunda Vašátka, advokáta ve Velkém Meziříčí a Emilie, roz. Komárkové. Rodina později bydlela na Ostrůvku v domě Ant. Jelínka. 25. 2. 1945 se Vackovi přestěhovali do Prahy-Smíchova, Pekařské nábřeží č. 7.

Růžena Vacková vystudovala filosofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze r. 1925 a v roce 1930 se habilitovala pro klasickou archeologii.

V roce 1946 se stala profesorkou Karlovy univerzity. Únorový puč 1948 znamenal pro ni, ale i pro desítky dobrých profesorů a tisíce vynikajících studentů, vyhazov z milovaných fakult. Mezi dvěma sty oběťmi justičních vražd bylo přes deset vysokoškoláků, kteří našli smrt pod šibenicí. Profesorka Růžena Vacková upozorňovala na nebezpečí vnucované komunistické ideologie. Prozíravě vytušila negativní morální dopad na mládež. Zachraňovala kolísající slovem, postojem, postiženým prakticky pomáhala. Necouvla před nebezpečím. Nenechala se zastrašit ani popravou Dr. Milady Horákové. Byla zatčena v roce 1951 v tzv. „Katolické akci“. Soud se konal 11. 6. 1952 v Brně za přítomnosti nepřátelského publika, organizovaného Státní bezpečností. Trval tři dny a byla mu věnována rozsáhlá publicita. Sdělovací prostředky pak psaly o procesu „s agenty Vatikánu a teroristickými vrahy“. Vacková dostala 22 let žaláře, z nichž si odpykala patnáct let těžkého vězení. V roce 1969 byla rehabilitována, ale nový normalizační režim tuto rehabilitaci zrušil. V lednu 1977 byla mezi prvními signatáři Charty 77.

Po návratu z vězení napsala své životní dílo „Věda o slohu“. Překládala literaturu o Keltech a pro řádové sestry psala kapitoly z českých dějin.

S pohnutím čteme její korespondenci z vězení. Z jejích slov dýchá starost a láska o tatínka i ostatní drahé. Nestěžuje si na svůj osud, ačkoliv měla tvrdý kriminál. Naopak vycitujeme její hlubokou odevzdanost a víru v Boha.

Václav Vaško – historik, diplomat, vězeň – se o ní vyjadřuje: „Připadala mi krásná, vyzařovala z ní taková vnitřní síla a životní optimismus, že mě napadlo: Jeane d'Arc v českém provedení. Nazývá ji první dámou republiky. Tak ji nazývali mnozí poté, co jiná první dáma, Dr. Milada Horáková, skončila na popravišti.“

Tomáš Halík – kněz, univerzitní profesor, prezident Křesťanské akademie, o ní vyprávěl v rozhlasu: „Komunisté se jí odměnili tak, že se snažili vymazat její jméno

z paměti národa. Byla hluboce věřící. Brala křesťanství životně. Byla intelektuálka, ale nechovala se nikdy nadřazeně. Vystupovala skromně, mluvila se všemi normálně, všechny vyslechla. Zanechala tak i mezi vězeňkyněmi světlou stopu.“ Tomáš Halík dále vzpomíná: „Byla statečná. 25. února 1948 šla po boku studentů, kteří šli na Hrad, zachraňovat naši svobodu. Také ona čekala na Pankráci ortel smrti. Jako signatářka Charty 77 se účastnila pohřbu Jana Patočky. Bezpečnost všechny účastníky fotografovala, kolem hřbitova řvaly motorky a nad otevřeným hrobem létal nízko vrtulník, aby rušil pohřební obřad. Tehdy jsem se snažil tu starou ženu podpírat, ale současně jsem cítil, že ona vlastně podpírá nás, přiznávám – bázlivé. Ano takové lidi duchovní autority potřebujeme a nemusíme se obávat o osudy našeho národa.“

Růžena Vacková patří pro své mravní a statečné postoje k velkým ženám našeho národa. Zasloužila by si, aby její jméno bylo vryto nejen do mramorové desky v našem městě, ale především do srdcí náš všech.

Prameny čerpány:

Moravský zemský archiv, Brno

Václav Vaško: Neumlčená

Ne vším byl jsem rád

Růžena Vacková: Ticho s ozvěnami

22. 11. 2001

Běla Janoušková

U Pekařáku kolem roku 1932

Fotografie z archivu rodiny Prokopovy

Na kolonádě k Brdcům

Fotografie z roku 1942

Zleva vpředu: Václav Tillmann a Emil Jan
Za nimi od leva: Eva Janová, Věra Schäferová, Miloslava Zejdová, Věra Tillmannová a Marie Janová
Vzadu, od leva: Marie Cypriánová a Miroslava Tillmannová

*Fotografoval P. František Pešek,
který byl kaplanem v budišovském kostele za Msgr. Augustina Kratochvíla*

(Z MIKROREGIONU)

Horácko – ekologický mikoregion (historie) – doplnění

4. Valné hromady

3. 2. 2003 Nárámeč, obecní úřad

Do rady byli dále zvoleni Josef Borůvka z Tasova, Ing. Jiří Hort z Hodova, Ing. Ladislav Dokulil z Budišova, Ing. Libor Hort, Ing. Ludmila Jelínková z Nárámče, Ladislav Eichler z Kamenné, Břetislav Česnek z Trnavy. Za členy kontrolní a revizní komise byli zvoleni Věra Machátová z Pyšela (předsedkyně), Ing. František Dundel z Pozďatína (místopředseda) a Marek Nevoral z Vladislavi.

10. 2. 2005 Budišov, obecní úřad

Valná hromada schválila, že administrativní služby pro sdružení Horácko – ekologický mikoregion bude zajišťovat Miroslava Hortová z Budišova.

Z KULTURY

Ohlédnutí za multikulturními dny v ZŠ Budišov

ZŠ v Budišově již po šesté realizovala multikulturní den – MKD. Vždy koncem roku proběhne jeden projektový den, který vychází z multikulturního odkazu. Problematika soužití rozmanitých národů v Evropě je velmi aktuální. A najít společnou „řeč“, kulturní odkaz, schopnost vnímat individualitu každého z nás, to je klíčové téma multikulturních dnů. Nabídnou žákům široký úhel pohledu na etnické skupiny, jejich způsob života, hlavní rysy tradic a náboženství, z kterých vycházejí. Možnost sledovat prvky a znaky, které jsou pro jednotlivé kultury společné a v čem se liší, jak se navzájem ovlivňují a obohacují.

První multikulturní den se jmenoval Africký, druhý Antický, třetí Arabský, čtvrtý Čínský, pátý Evropský a letošní šestý nesl název Májové, Inkové a Aztékové. Poslední dva MKD se realizovaly pod hlavičkou projektu Perspektiva II aneb učíme s projekty.

Na všech projektových dnech se nemalou účastí podílela Arabsko-africká společnost pod vedením Ing. Rostislava Tesaře. Jednou jsme mohli poznat „roztomilé a velmi vzdělané černoušky“ z daleké Afriky, jindy jsme se učili arabské písmo a s dychtivostí jsme poslouchali, jaký je život cizinců z arabských zemí v Česku. Žáci naší školy měli příležitost zapslouchat se do strhujících rytmů bubnů, které přivezli naši hosté a pochlubit se výtvarnými pracemi na téma Jak já vidím Afriku. Měli jsme možnost účastnit se i kulturně-zábavného pořadu dvou afrických sourozenců, kteří se prosadili na české populární scéně. Vnímat jejich problémy, obtíže, komunikační bariéry a přemýšlet nad tím, co vlastně naše společnost cizincům nabízí, jak mohou svůj život integrovat do našeho evropského chápání života. Vyslechli jsme si, jak na vlastní kůži pociťují rasovou nesnášenlivost a jak těžko se proti ní bojuje. Dvakrát jsme měli příležitost zhlédnout a naučit se pár základních prvků s lektorkami orientálních tanců. Mohli jsme obdivovat kreativitu jednotlivých pohybových figur, estetické působení tance a překrásné kostýmy i tanečnice. Třikrát jsme uvítali vzácného hosta RNDr. Ivana Mrázka. Jeho poutavé vyprávění z cest po arabských zemích, doplněné diapositivami, mělo u žáků velký ohlas. Letošní MKD se uskutečnil 7. 6. 2011 a jeho podstata se ohlížela na kulturní odkaz starých civilizací Májů, Inků a Aztéků. Opět byla žákům nabídnuta řada naučných i rukodělných děl. Byla také pozvána široká veřejnost. Součástí každého MKD je i evaluační dotazník pro žáky, kdy hodnotí nejen projektový den, ale i práci a připravenost učitelů. MKD jsou oblíbeny a žáci se mohou podílet i na námětu MKD pro následující rok. Letošní téma MKD vzniklo z podnětů žáků. Podíl na námětu je pro žáky hodně atraktivní a motivující. Z celkového počtu žáků naší školy jen tři žáci MKD hodnotili negativně. I učitelé jsou vždy výborně připraveni. Dětem nabízejí zajímavá témata, realizaci věnují velkou přípravu technickou, didaktickou i naukovou. Také učitelé své dílny hodnotí a hledají, čím by příští dílny mohli vylepšit, aktualizovat a čím žáky překvapit.

I letos součástí MKD byla beseda s přestaviteli Arabsko-africké společnosti RNDr. Ivanem Mrázkem a Ing. Rostislavem Tesařem. Beseda se uskutečnila v téměř africkém vedru, kdy venkovní teplota se pohybovala kolem 30 °C. Žáci si mohli besedu nejen vyslechnout, ale se do ní i aktivně zapojit. Bylo jim nabídnuto nejen poutavé

vyprávění a zážitky z cest, ale i vysvětlení, jak vlastně chápat multikulturu a multikulturní vztahy v reálném životě. Jak se odrážely v životě prastarých indiánských kultur a civilizací. RNDr. I. Mrázek a Ing. Rostislav Tesař přirozeně a jazykem vlastním dětem přibližovali podstatu multikulturních vazeb, vztahů, samotného výrazu či tématu.

A tak nezbyvá než si přát, aby se příští multikulturní dny nejen zdařily, ale aby se staly nedílnou přirozenou součástí vzdělávání, pozitivního chápání světa, své země, okolí i sebe sama. Ti, kteří nabízejí MKD nezištnou pomoc, zkušenosti, zážitky, svůj volný čas a inspirující pohled na sociální vazby, jsou vzácnými příklady. Děkujeme.

*asistent manažera Perspektiva II aneb učíme s projekty,
lektor aktivity MKD Jana Smrčková*

Bush nově

Nejedná se o novinky o bývalém americkém prezidentovi ani nenavštívíme žádné křovinaté území. V Budišovském zpravodaji 4/2010 jsme uveřejnili profil nově vznikající BUDiSHovské (odtud název) skupiny a vyjádřili touhu uvidět ji i v Budišově. Ta došla naplnění na pouťové zábavě 12. srpna 2011 na fotbalovém hřišti, i když zde neměli samostatný koncert, ale hráli společně s třebíčskou rockovou skupinou Vjetef.

The Bush (<http://thebush.webnode.cz>) teď hrají v nové sestavě (přibyl frontman Josef Šabacký – aka ipepi od Sociálů).

Josef Šabacký

Jan Syrový

Jan Piňos

Pavel Piňos

Nový člen hned na začátku budišovského působení kapely hlavně jako zpěvák nasadil laťku hodně vysoko. Následující vokalista Vjetře po něm působil jako čaj po rumu. Ostatní členové skupiny (zopakujme sestavu: na křídlech Honzové Syrový s kytarou a Piňos s baskytarou, zadák Piňos Pavel s bicími) se nenechali zahanbit a všichni to pěkně „rozbalili“. Zatím sice neukázali nic ze své tvorby, kterou připravují pro své cédéčko, ale to přijde. Dojem však byl velmi příznivý, ohlasy nešetřily chválou.

Takže se můžeme opět těšit, tentokrát na samostatné celovečerní vystoupení The Bush v Bušově.

Pardon...

Ladislav Dokulil

Informace budišovské farnosti o stavu zaplacení oprav korouhve

Celková suma za opravu včetně snímání a zpětné montáže	1 736 824 Kč
Hasičská vzájemná pojišťovna zaplatila	643 487 Kč
Farnost a obce farnosti zaplatily	506 701 Kč
K 31. 5. 2011 tak vznikl nedoplatek	586 636 Kč
K 31. 8. 2011 (po dalších platbách z darů a sbírek věřících) zbývalo zaplatit	419 157 Kč
K 19. 9. 2011 farnosti chybí k zaplacení	362 156 Kč

Všem dárcům a sponzorům patří dík!

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Terénní program K-centra Noe nejen pro uživatele drog

V Budišově probíhá jedenkrát týdně terénní program, což je jedna ze služeb K-centra Noe se sídlem v Třebíči. K-centrum Noe je víceúčelové regionální zařízení pro problematiku drog. Toto nízkoprahové zařízení pracuje převážně s uživateli nelegálních nealkoholových drog, ale také s lidmi po léčbě závislosti, s jejich rodiči a blízkými.

Terénní program vypadá tak, že každý týden do Budišova přijede pracovník a snaží se aktivně vyhledávat uživatele nelegálních nealkoholových drog v jejich přirozeném prostředí, navázat s nimi kontakt, vytvořit důvěru, minimalizovat jejich zdravotní rizika spojená s užíváním drog a pracovat s nimi na motivaci tak, aby v ideálním případě došlo k rozhodnutí k léčbě. Primární je především pro nás ochrana veřejného zdraví a zejména princip snižování škod – program Harm reduction. Tento program zahrnuje aktivity, které směřují k prevenci šíření infekčních chorob a drogové epidemie ve společnosti, ke snížení zdravotního a psychického poškození a sociálního úpadku drogově závislých.

V Budišově jste si mohli všimnout informačních samolepek na sloupech, sirek s logem a informacemi v některých hospodách a případně narazit i na jednorázové zdravotní balíčky v lékárnách. Pro školy naše zařízení pořádá besedy a přednášky a umožňuje exkurze přímo v našem zařízení.

Uživatelé drog mohou v terénu využít výměny injekčního materiálu, testů na HIV, HCV, syfilis a těhotenských testů a obdržet zdravotní materiál pro snížení škod, který je určen převážně pro jejich bezpečnost. Ale mohou využít také poradenství, informací z oblasti zdravotní a sociální, možností léčby či informací o bezpečném užívání a sexu.

Můžete se na nás obrátit i v případě nálezu pohozených použitých injekčních stříkaček, které pracovníci v terénu sbírají v ochranných rukavicích do speciálních kontejnerů a dopravují je na K-centrum Noe, kde jsou bezpečně uloženy a poté jsou odvezeny a zlikvidovány specializovanou firmou. Použitý injekční materiál může nalézt kdokoli a hrozí mu poranění o jehlu či případná nákaza žloutenkou nebo jinou infekční chorobou. Těmto situacím chceme zabránit a celkově ochránit veřejné zdraví vás všech. Proto bychom vás chtěli požádat o spolupráci, abyste na pohozené jehly nesahali a obrátili se v případě takového nálezu na naše zařízení, které je bezpečně zlikviduje.

Pokud byste chtěli využít terénního programu, navštívit nás či kontaktovat, tak naše zařízení sídlí na ulici Hybešova 10, 674 01 Třebíč a telefon je 568 840 688 nebo terénní telefon 776 158 489. Můžete využít anonymní poradny na e-mailové adrese

noe.trebic@charita.cz

nebo nahlédnout na naše internetové stránky

www.kcentrumnoe.cz

Hláška a kiosek zeleniny

Hláška

Při současném rozebírání tzv. hlásky u Marečkových si mnohý z nás položil otázku, k čemu asi tento nenápadný malý domek sloužil? V kronice o ní existuje snad jediný zápis z roku 1936: *Obecní zastupitelstvo povolilo holiči Janu Syrovému, aby od května 1936 směl svoji živnost provozovati v hlášeňské boudě u Bäckových.*

Nedalo mi to a ve snaze zjistit další informace jsem oslovil několik pamětníků, kteří nakonec dali dohromady historii tohoto domku, nutno dodat, že ne tu nejstarší.

Nejstarší údaj pochází z již zmíněné Budišovské kroniky roku 1936. V období druhé světové války sloužil domek jako azyl hlídkám, které chodily v létě po vesnici a dávaly pozor, zdali někde nevznikl požár, hlavně v období žní. Občané se v nich, dle rozpisu, střídali.

Od roku 1963 zde provozovala Marie Svobodová sběrnou oprav šatstva a obuvi. Tuto provozovnu posléze přesunula do bývalého obchodu u Sedláčků (vedle Kosteleckých) a posléze, v roce 1965, do kiosku zeleniny, který letos potkal stejný osud jako „hlásku“.

Od roku 1982 zde našli svůj domov včelaři, jímž sloužila především ke schůzování. V nájmu zde byli až do roku 2000. Od tohoto roku již smlouvu neobnovili a domek odkoupil od obce soukromý majitel, který jej 20. listopadu roku 2010 začal rozebírat.

Kiosek zeleniny

Kolem roku 1950 si Emil Jan postavil kiosek u Kosteleckých výlučně na nedělní prodej. Koncem 50. let se obchod se zeleninou přestěhoval od Janů do kiosku. Obchod převzala dcera Janových, Eva Vašíčková, která zde prodávala až do roku 1972, kdy odchází jako vedoucí do nově zbudované prodejny Jednoty u školy.

Poté kiosek užívá paní Marie Svobodová, která sem přichází od Sedláčků, kde provozovalo pod hlavičkou Komunálních služeb sběrnou oprav obuvi a textilu. Ta zde byla od roku 1972 do roku 1975.

V průběhu let (kolem roku 1960) byla mezi kiosek a dům Škarkových přistavěna sběrna mléka, které sbíral Karel Bednář, pomáhal mu Miroslav Hráček.

Po zrušení sběrný mléka a následně i kiosku zely jak sběrna, tak kiosek až do letošního roku dlouhou dobu prázdnou. V červenci, přesněji 1. 7., dochází k jejich zbourání.

Karel Pavlíček

Parní vlaky v Budišově

Průjezdy historických vlaků budišovským nádražím mají dlouhou tradici. Již před rokem 1989 se objevovaly jízdy parních vlaků. Tehdy ještě měli průvodčí dobové stejnkroje, ale přece jenom v té době to taková událost nebyla, neboť nedlouho předtím jezdilo nemálo parních lokomotiv, a to i na naší trati Studenec–Křižanov.

Novodobá historie průjezdu parních vlaků Budišovem je spojena především se Společností telčské místní dráhy, která tyto jízdy začala provozovat v roce 1999. Sporadicky se však objevují i jiné jízdy parních vlaků. Připomeňme si některé parní lokomotivy, které jsme v našem městysi mohli vidět.

Ladislav Dokulil

Z oslav 100 let dráhy Studenec – Velké Meziříčí r. 1986

15. června 1986 – lokomotiva 433.002 „Matěj“

21. června 2008 – lokomotiva 498.022 „Albatros“

21. června 2008 – motorový vůz 131.1448 „Hurvínek“

16. srpna 2008 lokomotiva 310.922 „Kačenka“

15. srpna 2009 lokomotiva 310.922

28. srpna 2010 lokomotiva 310.922

21. srpna 2011 lokomotiva 433.001 „Skaličák“
(v porovnání s dnešní „osmsetdesítkou“)

Na začátku byl Sputnik aneb Ani učitel to nemá vždy lehké

Při probírání písemností se mně dostal po letech do ruky *Sputnik* – časopis Jedenáctileté střední školy v Uherském Hradišti. S nostalgií jsem si jej znovu přečetla. Já jsem tam tehdy přispěla vtipným článkem o „trápení“ študáků. No, teď bych možná některé úvahy označila spíš jako „rádoby vtipné“, ale celkově to nebylo nejhorší. Dále tam byla ode mě básnička (hodnocení zhruba stejně), skrývačky se jmény našich profesorů a pár vtipů.

Vtip Honimír a Řachava, který se tváří, že pochází ze středověku, a který asi neznáte, jsem uvedla pod hlavičkou *Čemu se směli v době Otce vlasti*. „Slyš, pane Honimíre, já historii s oblibou naslouchám. Vyprávěj mi o tom, jak baby tu lounskou věž stavěly.“ „Aj, co to kecáš, spanilolící panno Řachavo! Což v makovici tobě haraší? Fortelně-li ucho mé slyšelo, chceš, bych tobě o stavbě věže babylonské vypravoval.“

Dalších sedm vtipů je ze školního prostředí. Uvedu alespoň dva ze skupiny *Profesorská přerěknutí*: Tady sedí třicet oslů a jeden aby je hlídal!

Kdo se neumí vyjádřit tak, aby mu druzí rozuměli, je idiot! Rozuměl jste? Prosím, nerozuměl, pane profesore.

Je celkem pochopitelné, že se mi pak vybavila spousta zážitků z časů, kdy „študák je na světě nejvíce dřen“, jak se zpívá v jedné studentské písničce, i z doby, kdy jsem už patřila tak říkajíc do opačného tábora.

Někteří učitelé se cítili dotčeni, když se setkali ve filmu s nějakým svérázným typem vyučujícího, jako byl například profesor Hrbolík ve skvělém podání Františka Kovaříka z filmu *Marečku, podejte mi pero*. Nechápu proč. Domnívám se, že tím neměl být zesměšněn „stav učitelský“ jako celek. Je sice pravda, že vtípů na učitele je asi víc než třeba na komínky, ale měli bychom se jim zasmát a nebrat se zas tak vážně. Znáte asi tu hádanku, jaký je rozdíl mezi Bohem a učitelem: Pán Bůh ví vše, učitel ví vše **lépe**.

A i když se ve výše uvedeném filmu (i v mnoha dalších) jednalo o určitou nadsázku, musíme si přiznat, že snad všichni nějakého „profesora Hrbolka“ známe, pokud ne z vlastní zkušenosti, tak aspoň z doslechu. A každý učitel se občas dostane do trapasu, ani se nenaděje.

Jednou jsem při suplování chtěla hodinu zpestřit vtípem. Dodneška vím, o který šlo, i když si nepamatuji, proč jsem použila právě ten:

Jde slečna v noci kolem hřbitova, je celá nesvá, strachy se jen klepe. Vtom se k ní přidá mladý muž a ptá se, jestli ji může doprovodit. Slečna samozřejmě souhlasí: „Ani nevíte, jak jsem ráda. Je mně trochu hanba, ale musím se přiznat, že se tady sama bojím.“ „Ale to vůbec není hanba,“ utěšuje ji mladík. „Já jsem se taky tady vždycky bál, dokud jsem byl živý.“

Nebylo to sice k popukání, ale zdálo se, že se alespoň někteří žáci zasmějí. Předěšla je ale jedna mírně problémová žákyně, která pomalu vyslovila tři slabiky: „Ha...ha... ha.“ Třída zpozorněla, všichni čekali, že teprve teď nastane ta pravá legrace. Byli asi zklamaní, když jsem nezareagovala podle jejich představ a nerozčilila se. Nepovažovala jsem to ale za nějaké „morální vítězství“. Byla bych raději „narušitelku“ nějak vtípně usadila, ale nic vtípného mně nenapadlo. No, on už jeden klasik, myslím, že Mark Twain, napsal, že pohotová odpověď je to, co nás napadne až druhý den. Hodina pak normálně pokračovala – bez dalších vtípů i bez vyrušování.

Vybavila se mi pak kresbička z časopisu, na které se zaměstnanci válí po zemi a nově přichozímu někdo vysvětluje: „Soudruh ředitel řekl vtíp.“ Tak o tohle bych určitě nestála.

Dále jsem si vzpomněla, jak psal (tuším Jaroslav Žák), že ve staré učebnici si mohl její nový majitel přečíst v textu vepsané upozornění: *Pozor, teď přijde vtíp*.

Od té doby jsem vypravovala vtípy ve vyučování jen opravdu výjimečně, i když, jak ostatně pravidelní čtenáři *Budišovského zpravodaje* vědí, je ráda používám.

Jsem asi tak trochu jako strýček Ed (?), o kterém říkal Radar v seriálu M*A*S*H, že zná všechny vtípy na světě a některé jsou i k smíchu.

Apropó, *RADAR* – jedno ze slov, které se čte stejně z obou stran. Kdysi nás na toto téma bavil jeden vyučující. Líbilo se mi to a tak jsem to pak dala žákům k lepšímu.

Myslím, že nejdelší takové slovo je *nepochopen*. Známa je věta *Kobyla má malý bok*. Slyšela jsem kdysi ještě jednu, ale tu jsem zapomněla. Čtyřikrát za sebou *se* v jedné větě: *Nesnese se se sestrou. Židle, židle, židle* – je věta *Žid leží dle židle*.

Bylo toho ještě asi víc. Každopádně se tehdy asi žáci nenudili. Alespoň žádně „Ha...ha...ha“ se neozvalo. Snad jsem ani čtenáře příliš nenudila. Doufám dokonce, že si třeba vybavili i další hříčky s češtinou.

Další trapas, na který si vzpomínám, skončil všeobecným smíchem, takže bych ho měla možná raději nazvat humornou scénkou.

V hodině občanské výchovy jsem se pokoušela žáky zatáhnout do diskuse k danému tématu. O co se jednalo, už nevím, není to ani důležité. I když se občas stávalo, že alespoň někteří své názory vyjádřili, tentokrát se nikdo nepřihlásil. Všichni seděli jako mumie a dívali se na lavici, na stěnu nebo i do stropu, jen ne na mě. Po chvíli jsem uviděla dvě žákyně, jak se na mě podívaly a pak si něco šeptem řekly. Nový pohled, další šepot. „Řekněte to nahlas, nebojte se!“ Musela jsem je ještě asi dvakrát vybidnout, než se jedna odhodlala: „Paní učitelko, (tenkrát vlastně „soudružko učitelko“) máte ten svetr pletený ručně nebo na stroji?“ Jak už jsem předeslala, všichni jsme se zasmáli. A ten svetr byl pletený ručně. Dotaz jsem děvčátům poctivě zodpověděla, když mně dalo tolik práce, než jsem ho z nich vytáhla.

V témže předmětu jsem chtěla kdysi navodit situaci k probírané látce názorným způsobem: Vejdu, upustím učebnice a sešity, žáci přiskočí, posbírají je, já poděkuji a budeme mluvit o ochotě a slušném chování vůbec.

Čekáte asi, že jsem rozsypané věci musela posbírat sama, ale tehdy, v polovině šedesátých let, byla situace přece jen trochu jiná než dnes. I když... Mnoho k tomu nechybělo. Učebnice a sešity jsem ukázkově rozsykala a chystala jsem se trochu ustoupit, abych udělala místo ochotným pomocníkům, kteří se jistě v hojném počtu přihnou. Nebylo to třeba. Trvalo to hezkých pár vteřin (mně to připadalo jako dlouhé minuty), než se dva žáci z prvních lavic pomalu zvedli a pomohli mi (možná jsem je svým upřeným pohledem i trochu zhypnotizovala). Mezi tím jsem se i já sehnula a sbírali jsme společně. Nicméně jsem jim pěkně poděkovala a mohla se věnovat danému tématu.

Potom jsem si dávala pozor, abych nic neupustila ani neúmyslně. Jednou mi ale vypadla fotka z mladých let a žákyně ji zvedly. „Paní učitelko, vy jste byla hezká!“ A jedna spolužačka je opravila: „Paní učitelka je hezká pořád!“ Uvědomila jsem si, že už to není dítě. Ví, co se „sluší“.

V nejnižších třídách věří děti často všemu, co jim učitel řekne. I když znám vtip, který to trochu popírá: Naší učitelce nemůžeme věřit – včera říkala, že 3 a 4 je sedm, a dneska, že 5 a 2 je sedm.

Já jsem se ale jednou (jen jednou a je to už moře let) setkala s bezmeznou důvěrou i u šestáka. Měřili jsme žákům obličej pro určení vhodné velikosti plynové masky (možná si na tuto činnost ještě někdo vzpomene). Jeden hezký blondáček z první lavice se mě zeptal, jestli bude válka. Chvilku jsme na to téma mluvili a skončila jsem s tím, že válka nebude. A chlapec vítězoslavně povídá sousedovi: „Vidíš, já jsem ti to říkal!“

Časy se mění, a když řeknu, že i žáci jsou jiní, než před léty, není to pro nikoho nic nového. Podělím se ještě o jednu zkušenost. Každoročně jsem dětem čítala z humorných pohádek Boženy Němcové. Věděla jsem už, co se jim líbí, čemu se budou smát. Snad největší úspěch měla věta, kterou rozzlobený chalupník říkal své ženě: „Tak poslouchej, ty motyko hloupá!“ Slýchala jsem i o přestávkách, jak si ji opakují. A pak, pár let před důchodem, jsem zjistila, že už na ni nereagují. *Motyka hloupá* přestala účinkovat...

Kolikrát jsem pak slýchala: *Bud' ráda, že seš už v důchodě.* Ráda jsem. Netroufám si ale posuzovat, jsou-li dnešní děti horší. Jiné jsou, ale horší snad ne. Alespoň většina z nich (doufám, že mám pravdu).

Teď by to chtělo ještě něco chytrého na závěr. Nic mě nenapadá a tak se uchýlím k dalšímu vtipu z *Profesorských přehřeknutí*, který tuto situaci tak trochu vystihuje: Chtěl jsem vám dnes přednášet o lidském mozku, ale necháme to napříště. Dnes mám v hlavě něco jiného.

Zavírám *Sputnik* a dávám ho zpět mezi staré písemnosti...

Marie Holasová

BUDIŠOV – mlýn holandského typu, zřícenina, kulturní památka

Bývalý větrný mlýn v Budišově, zvaný větrák na Zrádném kopci, stojí na mírném návrší 300 m severně od zámku ve výšce 490 m. Vede k němu polní cesta od zámeckého parku.

Budišovský větrák patřil k zámeckému velkostatku a v letech 1837–38 jej nechal vystavět majitel zdejšího panství Karel svobodný pán Baratta-Dragono. Na rozdíl od

vzhledově podobného větrného mlýna v Třebíči, kde se mlela kůra na výrobu třísla, představoval větrák v Budišově klasický obilní mlýn. Mlecí mechanismus obsahoval dvě složení a díky přídatným převodům mohlo větrné kolo v případě potřeby pohnět také dvě pily a šestnáct stup. Stoupy byly umístěny v přístavbě na jižní straně mlýna a sloužily kromě jiného také k výrobě krup. Konec činnosti mlýna spadá podle lidové tradice do roku 1866, kdy táhnoucí pruské vojsko spálilo vnitřní vybavení včetně střechy. Od té doby je mlýn jenom ruinou.

Zdánlivě obyčejná zřícenina vykazuje některé pozoruhodné znaky, na jiných lokalitách nevídané. Zvláštní a neobvyklý je silně věžovitý tvar budovy, který se podobá větrnému mlýnu v nedaleké Třebíči. Celkově je však stavba o poznání drobnější a útlejší. Vnější průměr mlýna činí při patě zdiva 6,5 m, směrem vzhůru se plynule zmenšuje a v koruně dosahuje znatelně menších hodnot. Plynule se zespodu nahoru zmenšuje také síla kruhových zdí, které vyrůstají z vyvýšené a zesílené podezdívky a při zemi mají sílu 1,5 m. Celá budova, na níž jsou zachovány zbytky venkovních i vnitřních omítek, je postavena převážně z lomového kamene, méně se vyskytují cihly. Raritu mezi ostatními větrnými mlýny představují eliptická i obdélná okna různých profilů, která jsou lemována ozdobným kamenným ostěním, vyřezaným z místní tmavé horniny syenitu. Jediný vchod do původně trojpodlažní budovy je orientován směrem na východ. Interiér mlýna zeje prázdnotou, zaujmou v něm snad jenom kapsy po schodišťových stupních.

Mlýnské návrší je v současnosti zalesněno, věžovitá stavba bývalého větráku je téměř zcela skryta mezi vzrostlými stromy. Objekt se nachází v oploceném soukromém areálu s rekreačními chatami a je přístupný po domluvě s majitelem.

Literatura: Větrné mlýny v Čechách na Moravě a ve Slezsku; Martin Janoška, Nakladatelství Libri; Praha 2003

Pro Budišovský zpravodaj zaslala Barbora Roučková

Památný kámen u Hodovského rybníka

Pro pozorného čtenáře Budišovského zpravodaje není tento kámen neznámý. Krátký text a foto jsou v čísle 4/ 2005. K Hodovskému rybníku, dříve snad zvanému „Jáchym“, se dostaneme pohodlně jak od Rudíkova, tak od Nářamče. V blízkosti kamene vede zelená turistická značka i cyklostezka. Křížový kámen je vedený v centrálním registru v muzeu v Aši pod číslem 2071, ale také pod číslem 2405! I když je kámen starý víc jak 200 let, mezi podobnými objekty se řadí spíše mezi „juniory“. Nejstarší kámen na Třebíčsku, s vročením 1534, se nachází v obci Slavičky. Mnoho kamenů, na kterých není letopočet vytesaný, je podstatně starších. Alois Franz, který posílal zprávy o moravských památných kamenech do Vídně (1893 a 1899) se o tomto kamenu nezmiňuje.

Nejstarší informace, kterou se mi podařilo vyhledat, se nachází ve Věstníku Československého zemědělského muzea, který vyšel v roce 1937. V příspěvku Okolí horácké osady pan J. F. Svoboda uvádí: U Budišova (Tř.) v Oboře za rybníkem po pravé straně lesní cesty k Rudíkovu žulový kámen (obr.13) 95 cm vys. 49 cm šir. a 20–25 cm tlustý s vyrytým rovnoramenným křížem, jehož ramena jsou na konci rozšířena; pod ním nápis: A. 14 ma/ge 1802./ W.K.; překlopil prý se tu vůz s vozkou do rybníka. Poznámka autora – fotku (obr. 13) poskytl pan Dr. S. F. Svoboda. Pochází z roku 1932.

V roce 1939, pátého srpna, si otec mého kamaráda, pan František Peštál st., do svého notýsku poznamenal: „Několik minut od Rudíkova v Oboře u rybníka po levé straně cesty vedoucí do Budišova starý žulový opracovaný kámen.“ Pan Peštál uvádí stejná fakta jako J. F. S.

Kupodivu i první písmeno nápisu „A“, i když na jeho pěkně namalovaném obrázku z 5. 8. 1939 se jedná zřetelně o písmeno „R“.

Pan ing. D. z Rudíkova mně vyprávěl, co v dětství o kamenu slyšával: *I přes blízkí se bouřku přísný šafář vyslal kočího pro náklad. Bouřka se přihnala v nebývalé síle. Blesk stíhal blesk a dunění hromů bylo slyšet do daleka. Marně do noci čekali na návrat vozky. Jak došlo k tomuto neštěstí, to se asi už nedovíme. Nikdo neví, kroniky mlčí, žádná zpráva.*

Kamarád Karel K., když jsme připravovali knihu Památné kameny a pověsti na Třebíčsku, nám přinesl napsanou další verzi tragédie. *Jednou v lese, při kácení, se zaklínil již uříznutý strom za vrcholky okolních stromů. Dlouhá a marná byla snaha dřevorubců strom uvolnit a položit. Najednou zavál vítr, v lese zašumělo, stromy zapraskaly a zaklíněný strom padl k zemi. Do míst, kde stál jeden z unavených dřevorubců.*

Dne 28. února 2011 jsem od pana Stanislava K. vyslechl další příběh, jak si ho z vyprávění starších lidí pamatoval on. *Sedlák stahoval s koněm kmene pokácených stromů. Kmen se z mírného svahu rozjel a stáhl do blízkého rybníka sedláka i koně.*

Znáte někdo jinou pověst, která se vztahuje k tomuto Křížovému kameni? Rád si ji vyslechnu a zaznamenám

Byl jsem mile překvapený, když v Rudíkově při rozhovoru s víc jak pětáosmdesátiletým pánem jsem slyšel: *Určitě znáte významný kámen, pocoucovskou Bábu. Za mého dětství, když někdo šel nebo jel na povoze poprvé do Třebíče, bylo takovým zvykem u „báby“ zastavit a políbit jí pozadí.*

Časy se mění, dnes už není třeba zastavit a líbat. Za pohled ale „bába“ stojí, i když to není žádná mladice. Býval na ní čitelný letopočet 1622.

Emanuel Nožička

Smírčí kameny

V souvislosti s vyhledáváním historie mlýna Kopyto u vesnice Lipník jsem se v obecní kronice Lipníka dověděl o zajímavé, smutné pověsti související s bývalým mlýnem. Poslechněme si, jak se to celé odehrálo.

Pod rybníkem Kopyto býval dříve pěkný velký mlýn. Kolem dokola samé loučky a strmé straně plné nejrůznějších bylin, keřů a lesních porostů. Monotónní šum potoka byl doplňován zvláštními zvuky – klapáním starého mlýna i šploucháním vody tekoucí po mohutném kole, které uvádělo celý mlýn do pohybu. Mlečů se do mlýna sjíždělo dost, zvláště když mlynář byl ve svém okolí velice oblíbený pro svou poctivost a mlynářka zase proslulá velkou pohostinností. Radostí mlynáře a jeho ženy byly dvě dcery, starší Anička a mladší Mařenka.

Tragédie zasáhla mlýn a jeho obyvatele právě o vánočních svátcích. Po štědrovečerní večeři byly obě dcery obdarovány dárky a pak mlynář s mlynářkou odešli na půlnoční mši svatou do kostela v Lipníku, děvčata zůstala doma. Po odchodu rodičů se do mlýna začalo dobývat pět mužů – loupežníků. Starší nebojácná Anička vypravila Mařenku do Lipníka, aby přivedla rodiče a lidi na pomoc. Sama zůstala ve mlýně odhodlána bránit stavení.

Mařenka vyšla směrem k Lipníku a netušila, že je to její poslední cesta. Dva z loupežníků si všimli jejího odchodu, přepadli ji a šátkem ucpali ústa, aby nemohla volat o pomoc. Pak ji přivlekli ke skále nedaleko mlýna a hlavou ji tloukli o skálu, dokud nebyla mrtvá. Tak se zbavili nepohodlného svědka.

Poté se loupežníci chystali na násilné vniknutí do mlýna. Anička je sledovala, proto zajistila všechny dveře, které byly pevné (dubové) a nepřekonatelné. Loupežníci neuspěli, a tak se pokusili vniknout do mlýna oknem. Poněvadž se obytné místnosti nacházely v horní části stavení, museli si ke zdi přistavit žebřík. Anička se zatím uvnitř připravila na obranu. Vzala velkou ostrou sekyru a šla k oknu. Již bylo na čase, neboť jeden z lupičů vylomil okno a pokoušel se vlézt do světnice. V tom okamžiku se mihla vzduchem sekyra a uťala mu hlavu. Nestal ani vykřiknout a již tělo padá do světnice pod okno. Jeho kamarádi venku jej podezřívají, že se uvnitř dostal ke zlatřákům a cpe si je

do kapes, aby se s nimi nemusel dělit. Proto druhý loupežník následuje prvního a stihá ho stejný osud. Totéž se stalo i třetímu a čtvrtému; venku zůstal jen jejich vůdce. Bylo mu divné, že mu žádný z jeho kamarádů nedává znamení, a tak opatrně lezl po žebříku k oknu. Nakoukl dovnitř a strnul. Než stačil zareagovat, dostal od chabré Aničky sekýrou do hlavy a raněn padá k zemi do sněhu. Studený sníh ho probral a s krvácející hlavou se dobelhal do nedaleké podzemní skrýše, kde ho očekávali jeho druhové, kteří mu ránu na hlavě ošetřili a nalili do něho pořádnou dávku kořalky. Když se zase postavil na nohy, přísahal, že se mlynářově dceři strašně pomstí. Sliboval nejstrašnější muka, která jí připraví.

Když se vrátili mlynář s mlynářkou z půlnoční, byli zdrceni, neboť nedaleko mlýna našli mrtvé tělo své mladší dcery Mařenky. Dnes je v těch místech ve skále vyryt kříž. Byla to strašná rána pro rodiče, kteří pak veškerou svou péči a lásku upnuli k Aničce a pomalu se z toho vzpamatovávali. Léta utíkala jako voda přes mlýnské kolo a vůdce loupežníků čekal na vhodnou příležitost k pomstě.

Krásná Anička měla čas na vdávání. Chlapci z okolí se pokoušeli získat její srdce, ale marně. Dívka si vážila svobody jako největšího pokladu a všechny odmítala. Toho času přišel do mlýna vzácný host. Představil se jako hrabě ze zámku v Hrotovicích. Byl překvapen krásou a vybraným chováním mladé dívky, a tak si dodal odvahy a požádal ji o ruku. Slíbil, že si pro ni přijede se zástupem dvořanů. Anička nabídku přijala s rozpaky a váháním. Jenže rodičům se mladý hrabě zalíbil a předem se těšili z budoucnosti své jediné dcery. Anička sice nadšení rodičů nesdílela, ale k sňatku nakonec svolila. Stala se však zádumčivou a zamlklou, jako by ji něco trápilo. Nerada se loučila se svobodou a dívčími léty. Byla samotářka, měla ráda dlouhé procházky romantickým údolím potoka a pěšinami v hlubokých lesích ve svém okolí.

Den před příjezdem pana hraběte s dvořany se zatoulala k pustému místu v lese zvanému Jarošova zmola. V těch dobách to byla divoká hluboká rokle. Lidé se tudy báli chodit, jako by tam čerti strašili. Když tudy Anička procházela, vyrušily ji hlasy. Bylo jí divné, že v těchto nechvalně známých místech jsou nějací lidé. Opatrně se přiblížila k místu, odkud slyšela hovor. Na dně rokle spatřila loupežníky, otrhané a zarostlé jako „divomuže“. Hrůza ji obestřela a krev tuhla v žilách, když ve vůdci loupežníků poznala hraběte, se kterým měla uzavřít sňatek. Ten v té chvíli seznamoval kamarády s plány na zítřejší přepadení mlýna a potrestání hrdé a statečné Aničky. Neblahé tušení ji nezklamalo. Ona totiž hned při prvním setkání s panem hrabětem pojala podezření, že je to onen vůdce loupežníků, kterého před léty na hlavě poznamenala sekýrou. Vyděšená se odplížila od rokle, a co jí nohy stačily, utíkala domů, aby všechno pověděla rodičům. Mlynář se hned nato vypravil do zámku v Myslibořicích pro pomoc. Přivedl s sebou několik zbrojnošů a ukryl je ve mlýně.

Druhého dne přijíždí tzv. hrotovický hrabě se zástupem dvořanů do mlýna. Na svatbu pozval mlynář své známé a přátele. Když se všichni najedli a napili, začali si vyprávět různé příhody ze svého života. Přišla řada i na nevěstu, která vyličila hrůzy tragického Štědrého večera. Když skončila, hrabě jí s úsměvem gratuloval k takové odvaze a zeptal se, jestli by toho lupiče, kterého tenkrát poranila i po tolika letech poznala. „Jednoduše“, odpověděla Anička a při tom slově k hraběti přistoupila a rychle strhla z jeho hlavy paruku, pod níž se objevila hluboká jizva. Zbrojnoši ho poté spoutali a spolu s ním i celý

jeho doprovod. Odvezli je do vězení a soudili za činy, kterých se dopouštěli v celém okolí. V podzemních úkrytech u Jarošovy z mole bylo nalezeno mnoho drahocenných předmětů pocházejících z různých loupeží. Loupežníci byli za své zločiny spravedlivě potrestáni a celý kraj si oddechl.

Mlynář se s rodinou odstěhoval do města, protože jim mlýn neustále připomínal ztracenou dceru. Celou tuto smutnou událost nám dnes připomíná již sotva patrný kříž vyrytý v žulovém skalisku, nacházející se u potoka na kraji lesa pod rybníkem Kopyto.

Za dalším památným kamenem se vydáme z Lipníka do Vladislavi, kde za vesnicí, u cesty k bývalé prachovně, můžeme na skále spatřit v ozdobném rámečku vyrytý nápis připomínající výšku vody při staleté povodni v r. 1837 a vedle letopočtu L P 1837 písmena M. Z. P. Z.

památný kámen u Vladislavi

V lese zvaném Ochoz, mezi obcemi Rohy a Oslavice, byla v 19. stol. přepadena a vyražena svatba. Svatebčané tudy šli po staré, dnes již zaniklé cestě, z Rohů do kostela ve Velkém Meziříčí. Na památku této tragické události pozůstalí v lese postavili železný kříž, který byl bohužel na přelomu roku 1984 při polomu zničen.

Kámen v Osovém, detail

Z Rohů se vydáme do nedalekého Osového. Tam býval na mezi, u stezky do lesa Ochoza, smírčí kámen s pozitivně vystupujícím reliéfem kříže, který je vyobrazen ve Vlastivědě moravské Velkomeziříčského okresu. Byl však při melioračních pracích zahrnut. Kromě tohoto kamene bývaly v Osovém ještě dva kameny v lese. Jeden z nich

se ztratil, podle vyprávění ho někdo použil do základů při stavbě domu, druhý se zachoval. Ten má dovnitř vyryty dva křížky a dva důlky. Podle jednoho z pamětníků tam býval i letopočet 1704, který se časem odlomil. Mezi starší generací se v Osovém traduje pověst, že poblíž tohoto kamene pazderníci bílili prádlo, u kamene svačili a do těch důlků si dávali vajíčka. Pověst o tom, proč byl kámen vztyčen, se nedochovala.

Uhřínov - smírčí kámen u trati Žilbky

Tragická událost v srpnu 1998

Za posledními kameny se vypravíme do Uhřínova. Zde jsou celkem čtyři. První s pozitivně vytesaným reliéfem kříže a bodáku se nachází na okraji trati Žlíbky a připomíná smrt francouzského vojáka za napoleonských válek. Poblíž tohoto kamene se v lese nachází nejmladší smírčí kámen s vyrytým menším křížkem, letopočtem 1998 a dvěma písmeny M A. Připomíná tragickou událost, která se v těchto místech stala v srpnu 1998. Kámen sem byl umístěn v roce 2008. Třetí kámen s pozitivně vytesaným reliéfem kříže a letopočtem 1852 najdeme nedaleko silnice do Dolních Radslavic. Na tomto místě došlo náhodným výstřelem k zabití myslivce.

Zabití myslivce

Čtvrtý, poslední smírčí kámen s dovnitř vyrytým malým křížkem, je postaven naproti křižovatce Horní Heřmanice – Horní Radslavice v louce u lesa. Pověst o vzniku se však nedochovala. Nad tímto kamenem, 50 m v lese na skalisku je vyryt menší křížek. Jedná se o výtvar místních kluků z r. 2000.

Výtvar místních chlapců

Uhřínovskými kameny končí vyprávění o smírčích kamenech.

Sepsáno podle:

Kronika obce Lipník

Kamenné kříže Čech a Moravy – kolektiv autorů, 1997

Vlastivěda moravská Velkomeziříčského okresu – páter Augustin Kratochvíl 1907

Smírčí kameny na Vysočině, Hynek Jurman, 2. doplněné vydání, 2000

Josef Mikulášek

Otisky Jiřího Marka na velkomeziříčském hřbitově

Shodou několika – snad šťastných – okolností vyšel v prvním Budišovském zpravodaji letošního roku článek o sochaři Jiřím Markovi, rodákovi z Velkého Meziříčí, který několikerým, pozoruhodně rozličným způsobem poznamenal tvář Budišova. Každé z jeho čtyř děl městyse věnovaných mělo (v jednom případě se minulému času bohužel nejde vyhnout) zcela specifický osud, dohromady jako by ty zdánlivě neslučitelné příběhy plné diskontinuit a absurdit psaly jeden, který by se mohl jmenovat třeba Dvacáté

století. Jen pro připomenutí – Jiří Marek byl autorem sochy dřevěné plastiky *Sv. Juda Tadeáš* umístěné v budišovském kostele i ideově zcela protikladně motivovaného a lze říci i podmíněného sousoší *Pionýři* před školou, dále rozmláceného a rozdrčeného pomníku T. G. Masaryka, který (a jeho likvidaci) před starou školou připomíná už jen pamětní deska, a konečně také náhrobního díla, jež jednoho dne zmizelo – na rozdíl od Masarykovy sochy našťestí pouze z Budišova, nikoli ze světa. Právě o něm a jeho utajené cestě na brněnský Ústřední hřbitov, na jejímž počátku byla druhá, bezohlednější a cyničtější ze světových válek onoho století, a na konci normalizace, vyznačující se konečkonců týmiž vlastnostmi, pojednával onen článek. Tedy, pojednávat měl. Jeho autor tímto nemůže nepřiznat, že se mu text poněkud vymkl z rukou: plánovaný příběh jednoho náhrobku vybuchl v sochařův příběh životní a nešťastný editor Budišovského zpravodaje Karel Pavlíček, objednavší si na základě kusé mailové korespondence běžný článek, se nemohl vyhnout tvorbě přílohy, ani kdyby chtěl. (Děkuji mu za to, že nechtěl.)

Ohlasy na ni byly četné a přínosné – nejvíce ten z digitálního pera pana Rostislava Tesaře, který jednou provždy vyřešil otázku názvu oné funerální sochy: nikoli tedy *Truchlící žena*, jak uvádím v článku, ale *Nedokončená píseň*. Vydání přílohy také vedlo ke zintenzivnění korespondence s paní Danou Markovou, sochařovou dcerou a žačkou zároveň, se kterou jsem se po vyřešení „kauzy Brno“ a nálezů *Nedokončené písně* na olbřímím brněnském pohřebišti (vůbec největším v ČR) pokoušel přijít na kloub náhodně vystavší analogické „kauze Velké Meziříčí“, neboli pomyslně shromáždit a scelit náhrobní práce Jiřího Marka v jeho rodišti. Odrazem k tomu se staly kusé, spíše na „pocitech z Jiřího Marka“ založené a ve smyslu finálního vycizelování textu bohužel zřejmě nedokončené vzpomínky muzeologa, historika umění a dobré duše výtvarné Vysočiny Bohuslava Mikuláška (1945–2009). Ty však neobsahovaly zmínku o jedné ze sochařových nejzásadnějších hřbitovních prací, náhrobku fyzika Františka Závišky, zatímco jiné zmiňuje právě jen B. Mikulášek v tomto svém *Vzpomínání na Jiřího Marka*, (ne)dokončeném v září 2008, a klasické soupisy sochařova díla si jich nevšímají. Vlastně se není co divit – *Hlava Krista* nebo výjev *Ježíš položen do hrobu*, to nejsou položky, u kterých lze očekávat, že by byly akcentovány například ve výstavním katalogu z roku 1987 s názvem *Jiří Marek: Monumentální sochařská tvorba...* Proč se ale spoléhat na sekundární zdroje, ať už hodné smeknutí klobouku či zapomenutí, když je k dispozici zdroj primární? Jediné, co mohlo rozsoudit spor subjektivního vzpomínání a kvaziobjektivního, účelově selektivního soupisu díla, byla návštěva velkomeziříčského hřbitova na Karlově.

Jeho historie, odstartovaná největší tragédií v historii města, je spojena s Jiřím Markem více, než prozradí pouhé zdejší náhrobky vzešlé z jeho rukou. Pohřebiště bylo improvizovaně a urychleně založeno v neděli 13. května 1945, v den, kdy tu spočinuly oběti tzv. Velkomeziříčské tragédie (někdy také „Velkomeziříčského masakru“ – ani tento expresivní výraz bohužel není nadsazený). Euforické a předčasné nadechnutí se zdánlivé svobody, jež byla vzdálena nicotné, ale fatální tři dny, stálo šest desítek ztracených (snad alespoň nikoli zmarněných) lidských životů. „*Já jsem se v ty hrozné dny v květnu schovával na chatě, měl jsem ji ve stráni ve Vrchovci, tam jsem utekl, když Němci popravovali. Nikdy na to nezapomenu, mrtvá těla kamarádů, vytahovali jsme je z vody. To je Křížová cesta, tam je začátek...*“ vzpomínal po mnoha letech sochař na zážitek, který s ním zůstal až do konce jeho dnů a který vyústil v jeho životní dílo,

Křížovou cestu pro brněnskou katedrálu na Petrově, vylovenou „z paměti těl mrtvých kamarádů,“ jak to hezky napsal Bohuslav Mikulášek.

Jiří Marek zřejmě velmi stál o to, aby jim, nad nimi a pro ně směl na novém hřbitově vytvořit náhrobek a památník zároveň. Návrhy uložené ve velkomeziříčském městském muzeu svědčí o zaujetí, které by spíše šlo nazvat ztotožněním se... Touha zůstala nenaplněna, sochař se stal alespoň autorem dvou téměř identických pomníků odhalených 5. května 1946 na místech obou hromadných poprav – na začátku Balinského údolí a v Nesměři na Oslavě. Tvůrcem památníku na velkomeziříčském náměstí na místě exekuce Jindřicha Nováčka, okolnostmi přinuceného vystoupit z šestileté ilegality a donkichotsky se postavit do čela špatně zorganizovaného povstání (tělo tu přehající nacisté pro výstrahu bůhví před kým nechali viset dva dny, až do příjezdu Rudé armády 9. května), je měřinský rodák Josef Klimeš. Realizace hřbitovního památníku na Karlově byla nakonec svěřena sochařce Ireně Sedlecké, tehdy Kodymové, dnes Bělské, ženě neuvěřitelného osudu, o němž je obtížné si cokoli generalizujícího myslet – tak prapodivný je. Někde na začátku jsou sochy Stalina a dalších „revolucionářů“, umístěné na atice pražského Muzea V. I. Lenina (neboli Lidového domu, dnes sídla ČSSD), na konci třímetrový Freddie Mercury, legendární zpěvák skupiny Queen, shlížející ve svém domovském Montreux na Ženevské jezero, který své tvůrkyni přinesl slávu bez přehánění světovou. Kdesi uprostřed je emigrace do Velké Británie v roce 1966, jež zadavatelům velkomeziříčského výrazově snad až příliš exaltovaného, vypjatě (soc)realistického památníku v podobě sousoší dvou mužů a ženy, osazeného v roce 1960, nejspíš mnoho radosti neudělala.

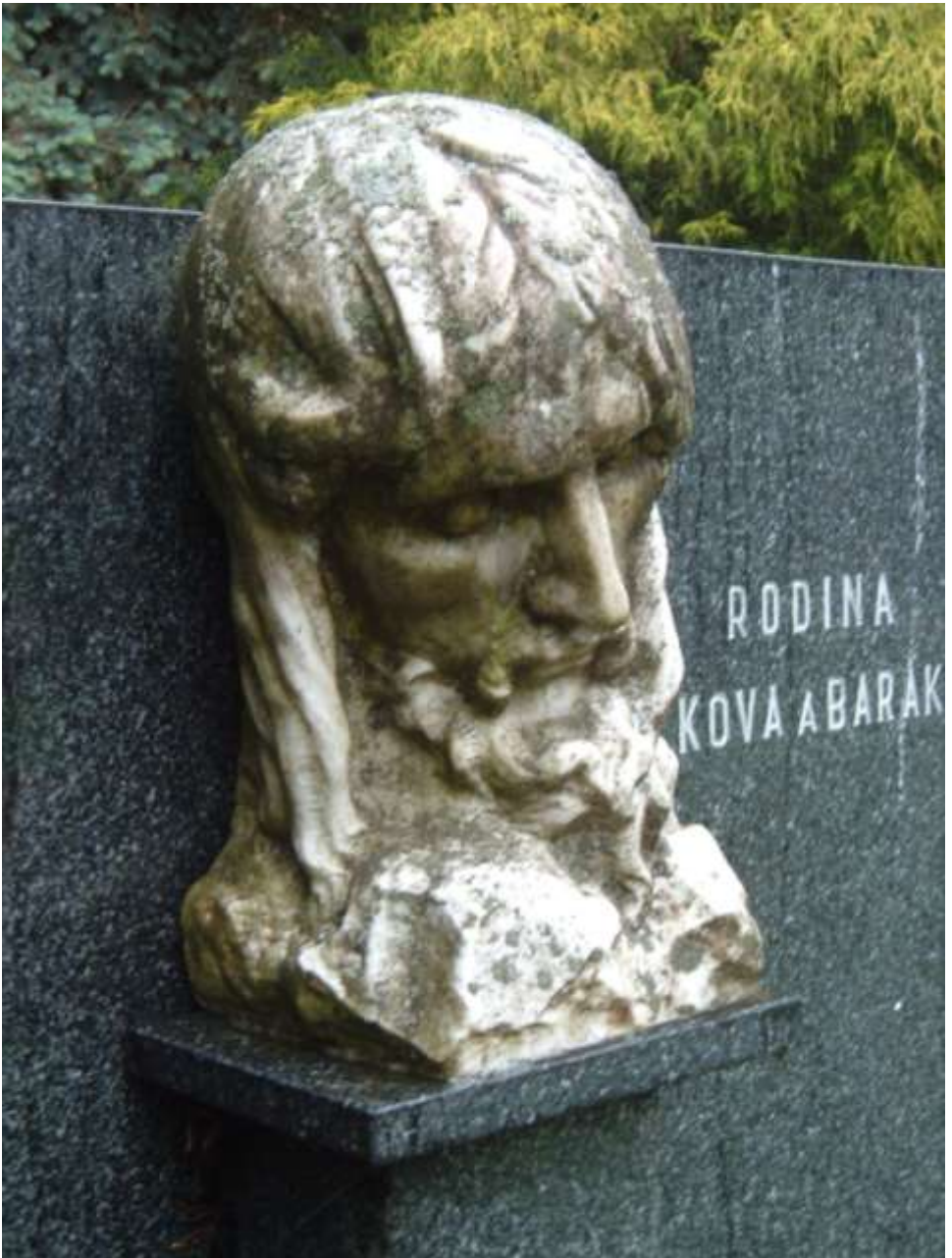
Realizace centrálního hřbitovního monumentu se tedy Jiřímu Markovi vyhnula. Po více než deseti letech však vyvstal morální úkol osadit místo, které se na Karlově vinou bezmezné absurdity doby stalo jeho jakýmsi protipólem. V horní části hřbitova se u památníku zapalovaly řecké ohně, zněly projevy, salvy a hymny (tedy nikoli jen ta naše), pořádaly se mírové manifestace, vršily věnce a dokonce – na hřbitově! – skládaly pionýrské sliby. O kousek níže, ve skrytu jehličnanů, se z kněžského hrobu květiny naopak záhadně ztrácely a jakékoli sročení u něj bylo velmi nežádoucí. Na začátku května 1958 sem byl uložen Bohumil Burian, regionální historik, mecenáš kultury, podporovatel Demla i Zahradníčka a velkomeziříčský farář, jehož život by vydal nejméně na dva romány s bohužel jen symbolickým předělem v roce 1945. „*Jakmile první německý voják překročí naše hranice, bude to má smrt,*“ zapísal se – výrok je doložen – Burianův předchůdce v čele farnosti Josef Skácel a osudového 15. března 1939 se jeho věštba vyplnila. Tím okamžikem začal Bohumilu Burianovi společně s působením v novém úřadě i doživotní zápas s ďáblem, který po roce 1945 (v němž kněz doprovázel oběti onoho masakru na jejich poslední cestě a zcela v souladu se svými zásadami i odsouzené kolaboranty pod šibenici) pouze změnil podobu. Ta nová, zpočátku přívětivější, faráře po několika letech charakterizovala v kádrových materiálech slovy „*jeho vliv na věřící a mládež hlavně z venkova je velký, naprostá neochota k nějakému zapojení do lidosprávy nebo masových organizací.*“ Zápas skončil 29. dubna 1958, kdy byl Bohumil Burian předvolán k „výslechu“ církevním tajemníkem ONV Antonínem Příbylem. Jména vrahů nemají neznít, byť vrahů nepřímých. Zcela vyčerpán se kněz po poledni téměř doplazil zpět na faru, kde vydechl naposledy, aniž stihl vydat svědectví o dění oné dopolední hodiny, počátku konce. „*Nějaký pohřeb nemůže narušit radostnou*

oslavu svátku práce,“ znělo odůvodnění odkladu rozloučení – odkladu zhola zbytečného, neboť karlovenský hřbitov nakonec stejně zaplnily stovky lidí všech generací. „*Ve školách byl nařízen přísný zákaz účasti na pohřbu, neuposlechnutí trestáno ředitelskou důtkou. Přesto těch ředitelských důtek nebylo uděleno málo*,“ dokresluje dobu spisovatel Miloš Doležal ve studii o svém prastrýci Bohumilu Burianovi *Neztratit klid a zachovat rozvahu* (Katolický týdeník XIX, 32/2008 [4. 8. 2008], příloha Perspektivy, s. II–III). O týden později už se na Karlově opět organizovaně manifestovalo „*nad hroby hrdinných spoluobčanů, kteří padli v boji proti fašismu, tváří v tvář obnoveným válečným hrozbám ze západního Německa*,“ vyrážela se „*zbraň ze zločinných rukou imperialistických podněcovatelů nové války*“ (citáty z oficiální rezoluce) a důtky se udělovaly naopak za neúčast. Už dávno se to vše nedělo sedmého května, v den výročí masakru, ale devátého, v oficiální Den osvobození Československa sovětskou armádou. Bezbranné velkomeziříčské oběti se posmrtně staly hříčkou v rukou falšovatелů a znásilňovatelů historie. Zemřely „*za život v socialismu a míru*“, jako by to bylo jedno a totéž.

Odpovědi Jiřího Marka na to vše se stal kamenný epitaf na čerstvém hrobě jeho přítele Bohumila Buriana. Sochař, hnětoucí tou dobou už třetím rokem z oné paměti těl *Křížovou cestu* (a zcela jistě netušící, že práce na ní zakončí až za dalších čtyřiatřicet let), pro něj zvolil jeden z výjevů právě z ní – ten dvanáctý, *Ježíš na kříži umírá*. Výběr jen stěží nahodilý... Z patinované sádry vytvořený brněnský originál „vyrostl“ v pískovcovou kopii a ta pak na Karlově v objekt téměř kultovní, u kterého se zastavovali ti, kterým ani doby manifestované a deklarované stádnosti nesebraly osobnost, víru a tvář. Nebylo jich málo, soudě podle počtu květin, jež odtud musely záhadně mizet.

Ještě jednou sáhl sochař při tvorbě náhrobku pro velkomeziříčský Karlov po motivu z *Křížové cesty*. Kamennou zvětšeninu jejího posledního, čtrnáctého zastavení, *Ježíš položen do hrobu*, pocházejícího z roku 1966, vytvořil pro nedaleký – naproti ob jednu řadu stojící – hrob rodiny Rašovských a Mikyskovy. Realizace neměla takové štěstí jako kněžský náhrobek, který, ač z pískovce, je dnes ve více než dobrém stavu vyvolávajícím podezření, že byl v nedávné minulosti zrestaurován. Jeho následovník „zásluhou“ povrchového lišejníku téměř splývá s okolními jehličnany, což mu ovšem na působivosti a kráse neubírá.

„*Trním korunovaná Kristova hlava z kararského mramoru pláče nad hrobem rodiny Bílkovy, majitelů zdejšího pohřebního ústavu*,“ upozornil na další karlovenské dílo Jiřího Marka Bohuslav Mikulášek ve svém *Vzpomínání*. (To bylo psáno víceméně do šuplíku, resp. pro utopicky vyhlíženou a dodnes chybějící monografii; teprve po autorově smrti vyšlo v reprezentativním souboru jeho kritik, esejů a dalších textů *Kdybych mohl změnit historii*.) Hrob rodiny Bílkovy (a Barákovy) s Markovou „bustou“ Krista, lze-li dílo takto téměř hereticky nazvat, najdeme v levé části hřbitova, při cestě, která pohřebiště téměř úhlopříčně protíná. A o kousek dále při ní, po pravé ruce, zaujme na první pohled osamocený vápencový solitér uprostřed moře leknínů. Chybí na něm jakýkoli nápis (možná se jen „utopil“ v onom moři), jde o projev čiročiré abstrakce, ale zadumaný poutník přesto může stěží onen zdánlivý chuchvalec ocelových drátů v horní části původně téměř sněhobílého kamene interpretovat jinak než jako trnovou korunu...

Busta Krista

Náhrobek fyzika Františka Závíšky

Ta patří na hlavu Františka Závíšky, vedoucí osobnosti naší meziválečné fyziky a nejspíš nejvýznamnějšího vědce pocházejícího z Velkého Meziříčí. „*Nebyti násilného uzavření vysokých škol, byl by jistě zvolen na r. 1941–2 rektorem staroslavného učení Karlova,*“ napsal v jednom z nekrologů jeho kolega Viktor Trkal, a ještě za války se se Závíškou coby autoritou vědeckou i morální počítalo jako s prvním „mírovým“ rektorem kýženě znovuotevřené univerzity. Jenže mír – a ve Velkém Meziříčí to vědí lépe než kde jinde – někdy přichází ruku v ruce se smrtí. František Závíška přežil výslechy v nechvalně proslulém pražském Petschkově paláci, věznění na Pankráci i v brněnských Kounicových kolejích, koncentrační tábory Mauthausen i Osterode–Harz, pochod smrti (za dohledu sadistických esesmanů příšedších z Osvětimi) i útěk z něj, a vlastně i válku. Jeho oslabené tělo ale už v nemocnici v dolnosaském Gifhornu u Braunschweigu nepřežilo úplavici.

Boj vzdalo 17. dubna 1945 a ještě téhož dne spočinulo v katolické části ústavního hřbitova. Tříměsíční pátrání rodiny a oficiálních institucí (za pomoci vládních kontaktů i rozhlasových výzev) v chaosu rozvráceného Německa, z něhož se zázračně nořili noví a noví přeživší, bylo v případě Františka Závíšky jen marným voláním do prázdna. Teprve v červenci dorazilo k paní Emilii Závíškové do Velkého Meziříčí společně s brýlemi jejího muže, tužkou a kusými zápisky i svědectví o jeho posledních měsících a minutách. Zbytek jejího života, okradeného už o oba malé syny (zemřeli v letech 1914 a 1919), se nesl ve znamení snahy manžela pohřbít doma, v jeho rodišti. Mezitím se Gifhorn, po „rozpuštění“ Evropy, ocitl třicet kilometrů za železnou oponou. Půl tisíce kilometrů vzdálený hrob se vzdálil o několik světů...

Dvacet roků trvalo, než se – za pomoci Univerzity Karlovy i Akademie věd – podařilo dosáhnout exhumace, zpopelnění a převozu urny do Brna, kde vdova dožívala v rodině svého synovce. A dalších pět, než mohly být v roce 1970 ostatky Františka Závíšky uloženy v čestném hrobě na velkomeziříčském hřbitově na Karlově pod vápencovým monolitem s trnovou korunou, za účasti mnoha významných členů akademické i obyvatel jeho rodné obce, včetně autora náhrobku Jiřího Marka.

Emilie Závíšková ale chyběla. S mužem se setkala o tři roky dříve. Zemřela v březnu 1967.

„*Otec dělal náhrobků ve Velkém Meziříčí podstatně víc. Vím o třech zastaveních z Křížové cesty, hlavně Krista, a minimálně dvou figurách. Bohužel to nezmapoval a některé věci už byly dávno převezeny jinam,*“ napsala autorovi článku Dana Marková a on pochopil, že hrát po jedné, byť téměř sebezničující procházce hřbitovem hru na vyčerpávající přehled o všech jeho zákoutích by bylo neskonale naivní. Skryše a osudy děl očím uhýbajících či zdánlivě ztracených se jistě časem odtajní. Kéž by.

Jiří Endler

Jazykový vokýnko

S dalšími slangy se můžeme setkat všichni, jedná se o mluvu obchodníků, probereme řemeslnický slang, velmi zajímavý je slang v dopravě, kde jednoznačně vítězí asi nejzrozsáhlejší slang v republice – železničářský, a s dopravou souvisí i mluva policistů.

9. obchodní slang

Obchodníci snad ani pořádný slang nemají. Ve vztahu k zákazníkům používají jakési slogany, kterým ani jedna strana nevěří. Mezi sebou se pak ze zvyku zhusta baví zrovna tak. Některé výrazy chápou obě strany různě. Například *neuvěřitelná cena* je pro prodavače sleva na hranici únosnosti, pro kupujícího představuje drahotu k neuvěření. Ale i jindy je těžké pochopit, co prodávající svými prohlášeními myslí.

Můžeme někdy slyšet nebo číst, jak se obchodníci holedbají, co všechno mají u nich *na prodejně*. Občas jsem se díval po střeších prodejen, ale žádné zboží na nich nikdy neleželo. Bohužel, leckdy jsem je nenašel ani v prodejně, zejména bylo-li v tzv. *akci*. To slovo znamená akční slevu, což je (podle stupně naléhavosti výzev obchodníků) patrně vyšší stupeň slevy. Mně se však nikdy nepodařilo zjistit, v čem onen vyšší stupeň spočívá. Ale prodávají se tak i celé *sety* (sady, soupravy, soubory), aniž navštívíme tenisové utkání (i tam se setu dříve říkalo sada). V obchodní hantýrce však *set* znamená soupravu (pro zboží patřící k sobě, často oblečení), sadu (výběr velikostí či druhů určitého zboží, například nástrojů), nebo soubor (kompletní sada všech velikostí či druhů zboží, od slova sebrat – ovšem sebranka patří do jiného oboru). Co z toho však ve skutečnosti kupujeme, si dnes musíme zjistit sami, obchodníci nám nabízejí jen ten tenis.

Slang v obchodě je velmi chudý i proto, že vyjádření prodavačů nikdy neužívají příliš konkrétní výrazy (přesné označení by mohlo odradit zákazníka – a lhát zákazníkovi se přece nesluší). Takže to, co nám obchod nabízí, berme s rezervou.

Podobná je situace v reklamě, pojišťovnictví a bankovníctví. Tam jistě slangy existují, ale moc se o nich nedovíme. Existují ještě různí podomní obchodníci nabízející nejrůznější cokoli, těm nevěřte vůbec nic. Pokud máte psy, pusťte je.

10. řemeslnický slang

Řemeslníci používají spoustu nejrůznějších výrazů, dělících se podle toho, s čím daný mistr nejvíce pracuje. Výjimku tvoří například všeobecné slovo *heft*, které může znamenat násadu, rukojeť či držadlo, ale taky různé držáky, násady, topůrko, pro krejčí i steh.

Společná jsou i slova jako *šraubštok* (svěrák), *fajklubna* (svěrka), *handgrif* (násada či rukojeť), *bajlák* (pravítko), nebo *šramcír* (šroubovák).

Kováři používají *ampus* (kovadlinu) i *bác-hamr* (palici). Tesařům pomáhá *plavajz* (tesařská tužka), *vinklhák* (skoba) či *šábr* (pilník), obráběčům slouží spíše *šlajfmašina* (bruska), zedník použije *typl* (hmoždinku) a třeba automechanik se neobejde bez *hupcuku* (zvedáku).

11. slangy v dopravě

V dopravě se v podstatě používá více slangů, podle toho, o jaký druh dopravy jde. Společných výrazů je pramálo.

V letecké dopravě *deštníkář* označuje cestujícího k moři, *rašky* jsou zavazadla bez cestujícího a třeba *čuhač* se nazývá pracovník letiště s detektorem.

Ale letadlem nás mnoho necestuje. Takže se raději svěříme *gumaři* (řidiči autobusu), aby z nás nebyl *smeták* (chodec). V některých městech můžeme použít i tramvaje, které vyjíždějí z *remízy* (vozovny) a používají mj. *bačkory* (elektromagnetické brzdy).

Zdaleka největší slovník mají *ajznbnoňáci*. Tohoto krále všech slangů zvětčil již v roce 1981 Jaroslav Hubáček. V podstatě nejstarší druh hromadné dopravy se v průběhu staletí rozvinul v moloch, řízený (ne neprávem tak nazvanou) modrou armádou. Není divu, že zde bylo nutné označit velmi rozmanité věci a události přílehlavými jmény – a je zde velmi specifický slang.

Největším množstvím označení oplývají vlaky, vagóny a zejména lokomotivy, jichž bylo v historii opravdu nemálo. Tady se mnoho nepoučíme, laik by z té spousty označení mnoho nevytěžil. Označení lokomotiv vynecháme úplně, a jinak nám musí stačit, že se můžeme dopravovat třeba *richardem* (rychlíkem). Můžeme použít i *fofrák* (zrychlený vlak), ale *nexák* (nákladní expres) nebo *maňas* (manipulační vlak) nejspíše nevyužijeme. U vlaku nás bude asi zajímat, jestli je v něm zařazena *hospoda* (jídelní vůz).

Pak nás ještě zaujme, pokud nám *blafoun* (staniční rozhlas) oznámí, že je náš vlak *seknutý* (zpožděný) a zejména kolik *našustroval* (nabral zpoždění). To se často stává, takže *kaštani*, *ksichti*, či dokonce *maso* (cestující) musí čekat.

Nejrůznější označení mají železničáři pro zaměstnance drah, jako je *datel*, *křemenáč*, *červená čepice*, *třetí způsob brzdění* (vše výpravčí), *koloťuk* (vozmistr), nebo dnes již zanikající *hajcr* (topič).

Z části vagónů si všimneme jen *štosbolu* (nárazníku), ze železničního svršku to bude *šveler* (pražec), *vajcha* (výhybka), *pastička* (výkolejka) nebo *lunkr* (kaz v kolejnici).

To by snad již mohlo stačit. – komu ne, ten si musí sehnat nebo vypůjčit výše uvedené dílo J. Hubáčka.

12. slang policejní

Kriminalisté mají svůj specifický slang, který často sdílejí s těmi, kteří *barabují* (páchají zločiny), takže je jejich mluva místy drsná. Na rozdíl od *hluchavek* či *žampionů* (dopravních policistů), kteří mluvu s řidiči příliš nesdílejí a hlavně je *grilují* (měří jim rychlost).

Špenáti (policisté) včetně *mordýřů* (specialistů na vraždy) tak stíhají pachatele *elpasa* (loupežného přepadení), *autičkáře* (vykradače aut), *obírače mrtvol* (okrádače opilých) a jiné *dezoláty* (recidivisty), k čemuž jim pomáhají *džípy* neboli *zvoníci* (informátoři) a pročež také *nasazují uši* (instalují odposlech) nebo *olepí* (sejmou) *klavír* (otisky všech pěti prstů), nebo používají *lustráky* (protokoly o kontrole osob). *Máňu* či *krochnu* (pistolí) však použijí jen v nejnútnejších případech. Pokud najdou *plaváčka* (utopenec), *rozežrance* (mrtvolu v rozkladu), někdo se *zhounnul* (oběsil), nebo někomu *změřili teplotu* (bodli) *cikánským teploměrem* (nožem), musí se snažit *pašíka* (pachatele) *cvaknout* (zatknout) a posléze i *utočit* (usvědčit), neboť takový delikvent může dostat i *dožínky* (doživotí). Často se stává, že nějaký *alkáč* (alkoholik) *smrkne* (vypije) *zásmazku* (tvrdý alkohol), nebo si *foukne* (inhaluje nebo kouří) či *střelí* (píchne drogu) a potom někomu *dá veslo* (udeří pěstí) do *květáku* (hlavy) nebo mu zmáčkne *žerák* (krk), takže o zábavu nemají muži zákona nouzi.

Ladislav Dokulil

Z PŘÍRODY

Podzim na zahrádce

Foukej, foukej větříčku, shod' mi jednu hruštičku... Oblíbená podzimní školní básnička, která nás připravuje na blížící se zimu. Podzimem nám příroda ohlašuje, že se blíží zima a zvedá ukazováček, aby nás upozornila „Přichystejte se, bude zima, bude mráz!“ A tak s nostalgií chodím po zahradě a dívám se do oken a na záhony, jak pracně vypěstované a opečovávané letničky skomírají, jak rajčata a papriky ve skleníku se hodí tak akorát na kompost a celá zahrádka je nějaká smutná. Jak se tak procházím a hodnotím uplynulé léto, sem tam se mi na obličej přilepí pavučinka, aby mi opět připomněla, že „babí léto“ je tu. Obrovské množství vos, které nám letos v létě dokázalo pokazit pobyt venku, prý naznačuje pěkný podzim.

Trvalkové záhony mám v tomto období moc ráda, sice už spousta trvalek odkvetla a stonky zaschly, ale podzimní astry, chryzantémy, rozchodníky plné chlupatých čmeláků mě vždy uchvátí, aby vynikly, seříznu trvalky, které svoji krásu ukážou zase až příští rok. Na volná místa dosážím cibule hyacintů, tulipánů, narcisů a krokusů. Každý rok mi vždy nějaký zhyne, tak je doplním, protože bych velmi nerada přišla o jejich veselé jarní barvy. Až odkvetou poslední květy, seříznu celý trvalkový záhon, pohodím na ně zlehka větvičky smrků a popřeji pěkný zimní spánek.

Ale nastává čas sklizni jablíček, hrušek, sbírání švestek a samozřejmě brambor. Pamatuji si jako malá, že mně to strašně bavilo, všichni se sešli, sbírali jsme brambory, přitom si popovídali, pak nám maminka zapálila ohýnek a v popelu jsme pekli brambory, nad ohněm opékali jablka, pak přišlo období, kdy mě to příšerně nebavilo, každé ohnutí bylo utrpení, no hrůza, vůbec se nedivím, že rodiče byli naštvaní už jen z toho, jak viděli můj otrávený obličej. No a jak stárnu, prý stárneme od narození, tak mě to zase hrozně baví. Je úžasné, jak krásné zdravé brambory dokážou u nás na Vysočině vyrůst, to vůbec není samozřejmé a my si toho musíme vážit.

Jablka a hrušky krásně srovnané ve sklípku, pěkně podle odrůd a doby dozrávání, to je můj sen, jenže není čas, musí se toho tolik stihnout, takže ovoce rovnáme tam, kde je místo a jak nám to zrovna pasuje. Jak tak sbíráme plody, taťka hlásí: „Támhleto jabloň je už na skácení, tahleto hruška je k ničemu, no a tuhleto dvě švestky taky už musíme vyměnit“. Jsem ráda, že se do toho pustíme na podzim a ne až na jaře. Na podzim totiž máme v obchodě největší výběr z odrůd švestek, jabloní, hrušní a drobného ovoce.

Skleník je už vyčištěný, záhony také, tak můžeme začít rýt. Hospodářských zvířat již moc nemáme, jen králíky a slepice, hnoje je málo, méně než bychom potřebovali, tak používáme granulovaný, obzvláště dobrý je do skleníku, neboť s klasickým hnojem si tam vždy doneseme semena plevelů, kdežto granulovaný je čistý. Koňský a kravský se hodí na podzimní hnojení, slepičí je výhodný na hnojení jarní, neboť se z něj živiny uvolňují rychleji a hlavně má více dusíku potřebného pro růst, který by se přes zimu mohl vyplavit.

Rána už jsou velmi studená, přízemní mrazíky nejsou výjimkou, mlhy se drží celé dopoledne, ještě musím zakrýt choulostivé dřeviny – růže, japonské javory, ovjívivé vistárie, trubače, přísavníky, rododendrony, azalky, vřesy.

Zahrada je již přichystaná k zimnímu spánku, všude ticho, klid a celá příroda ví, že příští měsíce musí odpočívat, aby nabrala sílu na jaro.

Krásný podzim a dlouhé babí léto přejí

Molnárovi

Houby na našich zahradách I

První z nich je štítovka jelení – *Pluteus cervinus*, rostoucí od dubna do listopadu na pařezech, padlých kmenech a kořenech různých listnatých dřevin, na hromadách pilin a štěpku. Je jedlá, ale podřadné kvality.

Alois Vágner

Prvním slovem lásky jest mlčení anebo pláč anebo úsměv jako u dítěte. Jestliže však promluvíme slovy a slovo naše jest nedokonalé, nemajíc ani úsměvu, ani pláče, ani mlčení: ještě neuzrála naše láska

Jakub Deml PRVNÍ SVĚTLA

SPORT

O „Pohár Městyse Budišova“ – 1. ročník turnaje v kopané „starých pánů“

Každoročně v prvních dnech měsíce srpna mužstvo Starých pánů Budišov-Nárameč se utkává s fotbalisty z našeho družebního města, z Budišova nad Budišovkou. Ve spolupráci s panem starostou našeho městyse, panem Petrem Piňosem, jsme se rozhodli založit novou tradici a uspořádat turnaj, kde se mohou naše družstva utkat v litém boji na zeleném pažitu.

Mužstva obou Budišovů pak doplnila další dvě mužstva, a to DUKLA Brno a TJ Koněšín.

Naši borci nastoupili v sestavě: brankář Radek Janák, v obraně Karel Kružík, Pavel Vidlák, Josef Kopečný, Milan Koš a Petr Rauscher. V záložní řadě byli Richard Ležák, Karel Suchánek, Alois Nováček, Pavel Karas, Jaroslav Doležal, Karel Tesař a v útoku se střídali Oldřich Karafiát, Josef Karas, František Turek a Svatopluk Pokorný.

Mužstva byla rozlosována do dvojic, kdy vítěz postupuje do finále a poražený bojuje o třetí místo. Vše se odehrávalo pod bedlivým vedením trojice rozhodčích pánů Mojmíra Čecha, Petra Karase a Bohumila Voneše.

Hned v prvním utkání byl k vidění dramatický zápas dvou vyrovnaných soupeřů:

Mužstvo „Starých pánů“ z Budišova nad Budišovkou se střetlo s fotbalisty z Koněšína. Po vyrovnaném prvním poločase byli úspěšnější při zakončování svých útočných akcí hráči z našeho družebního města a nakonec zvítězili 3:1.

Po slavnostním zahájení panem starostou Petrem Piňosem následovalo druhé utkání, kdy nastoupili domácí proti Dukle Brno. Do první „tutovky“ se již v páté minutě utkání dostali hráči Dukly. Po závaru v malém vápně z pěti metrů střelil hráč „Brňáků“ do odkryté branky, ale brankář Janák stačil reflexivně jeho střelu vyrazit. A opět se potvrdilo staré ořepané fotbalové pravidlo – nedáš, dostaneš. Při následující útočné akci hráč „Brňáků“ zbytečně klíčkoval ve vlastním pokutovém území, míč mu odebral Richard Ležák a přihrál přesně před branku Pepíkovi Časlavovi. Ten pak jemnou tečí patičkou změnil směr přihrávky do sítě. Další dvě školácké chyby v obraně Dukly, kdy skórovali nejprve Karel Tesař a pak Franta Turek, znamenaly jasné vedení 3:0. Ve druhém poločase Dukla postavila do branky svoji ženskou akvizici paní Evu Vránovou, ale domácí nebyli „džentlmeny“ a střelili jednu branku za druhou. Po dvou střelách Říši Ležáka a jedné Pavla Karase byl stav již 6:0. Pak se teprve ke slovu dostali hosté z Brna, kterým se podařilo třikrát skórovat. Ale domácí nepřipustili možnost obratu a přidali další dvě branky z kopaček Pavla Karase a Sváti Pokorného. Konečný stav utkání velmi bohatého na góly se zastavil na skóre 8:3 pro domácí.

V následujícím utkání se střetly poražené týmy o třetí místo v turnaji. Hráči Dukly Brno hráli bohužel jen dopředu a v obranné činnosti byli velmi nedisciplinovaní. Mimo to útoky Koněšína byly zakončovány výtečnou střelbou. Jejich hráči opakovaně trefovali horní kouty branky „Brňáků“ a brankářka Dukly mohla jen vytažovat míč ze své sítě. Výsledkem bylo jednoznačné vítězství Koněšína 6:0.

Finálové utkání svedlo proti sobě mužstva obou Budišovů. Po vzájemném oťukávání byli nebezpečnější v zakončení svých akcí hráči družebního města. Brankář Janák byl

opakovaně v akci a držel domácí „nad vodou“. Bohužel nemohl stihnout všechno. Výsledkem bylo, že Budišov nad Budišovkou dvakrát skóroval. Ani druhý poločas nepřinesl do řad domácích zlepšení. Jejich hra snesla přísnější měřítko jen po velký čtverec soupeře. Ale chybělo zakončení. Proto nepřekvapilo, že hosté přidali ještě jednu branku a bylo rozhodnuto. Výsledek 3:0 pro Budišov nad Budišovkou byl zcela zasloužený.

Vítězné družstvo Budišova nad Budišovkou převzalo „Putovní pohár starosty“ a jednotlivá mužstva pak poháry za umístění.

Závěrem lze konstatovat, že dobrá věc se podařila a zvítězil dobrý sport. Můžeme se těšit na další ročník.

Ladislav Glovacz

FC Budišov-Nárameč, sezóna 2011/2012

Ležící zleva: Jan Sedláček a Ondřej Syrový

Klečící zleva: Vladimír Večeřa, Karel Věžník – vedoucí mužstva, Tomáš Nováček, Martin Jaša, František Turek, Michal Votoupal, Miloš Mezlík a Milan Holubář

Stojící zleva: Ladislav Němec – trenér, Petr Urban, Jan Dvořák, Libor Švec, Karel Nováček, Tomáš Svoboda, Šimon Hort, Zdeněk Carda a Libor Hájek – masér

Podzimní rozlosování fotbalových soutěží

FC Budišov – Nárameč A

Kolo	Datum	Den	Utkání	Začátek	Odjezd
9. kolo	1.10	sobota	FC Budišov-Nárameč A – Vel. Meziříčí B	15:00	
10.kolo	8.10	sobota	Ždár B – FC Budišov-Nárameč A	15:00	
11.kolo	16.10	neděle	FC Budišov-Nárameč A – HFK Třebíč B	14:30	
12.kolo	22.10	sobota	Rantířov – FC Budišov-Nárameč A	14:30	
13.kolo	29.10	sobota	FC Budišov-Nárameč A – Třešť	13.30	

FC Budišov – Nárameč B

Kolo	Datum	Den	Utkání	Začátek	Odjezd
9. kolo	2.10	neděle	Radkovice – FC Budišov-Nárameč B	15:00	
10.kolo	9.10	neděle	FC Budišov-Nárameč B – Třebenice	15:00	
11.kolo	16.10	neděle	Ocmanice – FC Budišov-Nárameč B	10:15	
12.kolo	22.10	neděle	FC Budišov-Nárameč B – Horní Újezd	14:30	
13.kolo	30.10	neděle	Smrk – FC Budišov-Nárameč B	13:30	

FC Budišov – Nárameč dorost

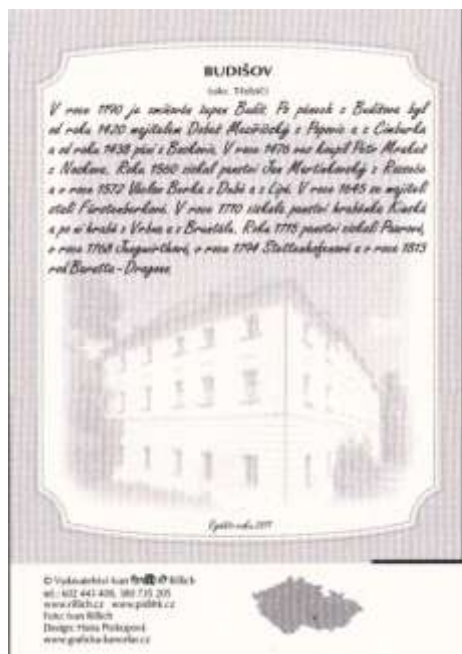
Kolo	Datum	Den	Utkání	Začátek	Odjezd
7.kolo	2.10.	neděle	FC Budišov-Nárameč – Pyšel	11:30	
8.kolo	9.10.	neděle	Vladislav – FC Budišov-Nárameč	12:00	auta
9.kolo	16.10.	neděle	FC Budišov-Nárameč – Dukovany	11:00	

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

červen	49,5 mm
červenec	83,7 mm
srpen	57,1 mm

Nová budišovská pohlednice

Pohlednici lze zakoupit na budišovském zámku

Z REDAKČNÍ POŠTY

*Zdravím tě s pohledem na Bačákův Kohoutí kříž. (BZ 2/2011, str. 31 – pozn. red.)
Dívám se zvláště na jeho horní část, kalich, praporec a kohouta, neb tyto atributy
znamenají nový život. Doplnil bych jen, že kohout na tomto kříži není jen coby znamení
zapření Petrova, nýbrž hlavně jako symbol vzkříšení. Známe jej z věží kostelů, zvláště v
západní Evropě, je to jitřní pták, jenž oznamuje příchod světla, východ Slunce.*

Gebhardt

DOPLNĚNÍ

U jednoho z reliéfů Františka Bílka na jinošovském hřbitově byl v minulém čísle Budišovského zpravodaje otazník. Odpověď na něj se našla po vytištění zpravodaje v textu Josefa Pěničika Z posledních let života Jakuba Demla. Z něj si dovolíme citovat:

Jakub Deml žijící už trvale v Tasově nikdy neztratil přímý vztah k Jinošovu. V roce 1952 svou vlastní sestru Františku Kryštofovou pochoval na zdejším hřbitově blízko kostela do stínu Matky Boží. U protější hřbitovni zdi od roku 1910 odpočívá druhá jeho vlastní sestřička, nebohá Matylka, kterou z Tasova z macešského pekla vysvobodil „švagróšek“ Jan Kryštof, který zemřel na válečné útrapy v roce 1916. Pískovcové náhrobky Jana Kryštofa a Matylky přímo na hřbitově vytesal známý sochař a přítel Otokara Březiny a Jakuba Demla chýnovský František Bílek.

Radost

OBSAH

<i>Dým</i>	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	2
Usnesení č. 5 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 30. 6. 2011	2
Usnesení č. 6 z jednání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 19. 7. 2011	2
ZPRÁVY	4
V Budišově se vzpomínalo...	4
Chovatelé se o budišovské pouti měli čím pochlubit	6
Nostalgické houkání	10
Aleje 2011	12
Na Vysočině přibýlo dalších třináct certifikovaných přírodních zahrad, dalších třináct jezeček	14
Minulost opět ožila	16
Svatba na budišovském zámku po padesáti letech	17
Na hřbitov	18
Z HISTORIE	19
Okresní úřad Třebíč, i. č. 65F, živnostenský rejstřík, Budíkovice-Mihoukovic	19
Lidé s velkým srdcem	21
Z budišovské školy X	23
Otázka nástupnictví českého trůnu	27
Naše rodačka – Růžena Vacková 1901–1982	32
U Pekařáku kolem roku 1932	33
Na kolonádě k Brdčům	34
(Z MIKROREGIONU) Horácko – ekologický mikoregion (historie) – doplnění	34
Z KULTURY	35
Ohlédnutí za multikulturními dny v ZŠ Budišov	35
Bush nově	36
Informace budišovské farnosti o stavu zaplacení korouhve	39
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	40
Terénní program K-centra Noe nejen pro uživatele drog	40
Hláška a kiosky zeleniny	41
<i>Hláška</i>	41
<i>Kiosky zeleniny</i>	43
Parní vlaky v Budišově	44
Na začátku byl Sputnik aneb Ani učitel to nemá vždy lehké	49
BUDIŠOV – mlýn holandského typu, zřícenina, kulturní památka	52
Památný kámen u Hodovského rybníka	54
Smírčí kameny	56
Otisky Jiřího Marka na velkomeziříčském hřbitově	64
Jazykový vokýnko	70
<i>9. obchodní slang</i>	71
<i>10. řemeslnický slang</i>	71
<i>11. slangy v dopravě</i>	71
<i>12. slang policejní</i>	72
Z PŘÍRODY	73
Podzim na zahrádce	73
Houby na našich zahradách I	74
SPORT	75
O „Pohár Městyse Budišova“ – 1. ročník turnaje v kopané „starých pánů“	75
FC Budišov-Nárameč, sezóna 2011/2012	76
Podzimní rozlosování fotbalových soutěží	77
POČASÍ – Měsíční úhm srážek	77
Nová budišovská pohlednice	78
Z REDAKČNÍ POŠTY	79
DOPLNĚNÍ	79
Radost	79